

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok:
Kiadóhivatal: 8-58
Szerkesztőség: 5-10, 8-52

NAPILÓ

Előfizetési ár belköltdör

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
ünnepek napokon is

XXX. EVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. NOVEMBER 22.

319. SZÁM

PÉNTEK

Zavargások miatt bezárták
a pozsonyi egyetemetZsidóellenes tüntetésekből magyarellenos tüntetések
és verekedések keletkeztek — A pozsonyi diákszövet-
ség megállapítja, hogy a tüntetéseket budapesti köz-
pontból szervezik

Pozsonyból jelentik: A prágai diákzavargások Pozsonyra is átterjedtek. Szerdán délután a pozsonyi egyetem orvosi fakultásán magyarországi ébredőkkel rokonszenvező magyar nemzetiségű hallgatók kezdeményezésére gyűlést hívtak össze. A gyűlésen egy Csongrádi István nevű magyar származású egyetemi hallgató elnököl s megjelent azon Hinek rektor és két egyetemi tanár is. A gyűlés előtt az egyetem kapuján és falain plakátokat helyeztek el a következő felirással:

— A zsidókat, parazitákat és a rituális gyilkosokat ki kell kergetni az egyetemről.

Bár ez a plakát nyilvánvalóvá tette, hogy milyen jellege lesz ennek a diákgyűlésnek, az egyetemi tanács a gyűlés megtartását mégis megengedte s amikor Csongrádi István elnöki megnyitójában arról beszélt, hogy elérkezett az idő, hogy a pozsonyi egyetemet mentsék meg a zsidók térfoglalásától és beözönlésétől,

Hinek rektor közbeszólt s azt mondta, hogy nincs ok arra, hogy a diákok nyugtalanok legyenek, mert december 15-ikén végetérnek a beiratkozások, tehát nem kell attól tartani, hogy a Prágából és Brünnből kizavart zsidó egyetemi hallgatók elleplik a pozsonyi egyetemet.

A teremben egybegyűlt egyetemi hallgatók eleinte csak azt kiabálták, hogy: »Ki a zsidókkal! Később azonban mind gyakrabban hallatszott az a kiáltás is, hogy: »Ki a magyarokkal!« Az egyik magyar nemzetiségű szónok hevesen támadta a szlovákok zsidó orvosokat, akikről azt mondta, hogy uralkodnak az orvosi piacon, ők csinálják a legjobb orvosi üzleteket s miattuk a másvallásúaknak ki kell vándorolni. A többi szónokok azonban már nemcsak a zsidók, hanem a magyarok ellen tartottak fulmináns beszédeket s mindentalan felhangzott a kiáltás:

— Ki kell verni a zsidókat és a magyarokat!

A diákgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely szerint összekötetésbe lépnek a prágai és Brünni egyetemekkel és ezzel szolidárisan lárnak el az idegenek, tehát a zsidók és magyarok ellen.

Az ülés befejezése előtt észrevették, hogy néhány zsidó diák is résztvevett a gyűlésen mint hallgató. Ezeket

megtámadták, véresre verték és kikergették az egyetemről. A megvert zsidók valamennyije magyarországi származású zsidó diák, akik a budapesti egyetemi atrocitások elől menekültek Pozsonyba.

Este a diákok az uccán is tüntetni akartak, hangozó kiáltások között vonultak ki az egyetemről, azonban erős rendőrkordonnal találtak szembe magukat, amely a tüntetőket szétkergette.

Csütörtökön folytatódott az egyetemi zavargások. Az egyetem orvosi karán Frankenburg tanár előadásán néhány zsidó hallgató is megjelent, akiket, mikor észrevették őket, azzal a kiáltással, hogy »Zsidókat nem tűrünk magunk között!« kivertek a teremből és lekérgették a lépcsőn.

Az egyetemet a tüntetések hatása alatt nyomban bezárták.

Dél előtt tíz órakor a Káptalan uccal egyetem épületben az egyetem bölcsész, orvosi és jogi karának kétszáz hallgatója gyűlésre jött össze.

A gyűlésen megjelent Mirota dékán és több tanár.

A gyűlés követelte, hogy a csehszlovák egyetemeken is hozzák be a numerus clausust

és hogy az összes egyetemi hallgatóknak legfeljebb csak tíz százaléka lehessen zsidó vallású. A következő követelés azonban már az, hogy minden egyetemi hallgató a felvétel előtt vizsgát tegyen az államnyelvből és hogy a magyar nyelvnek, mint társalgási nyelvnek

használatát is tiltsák el az egyetemről.

A gyűlés után tüntető felvonulást tartottak a városban. Az egyetemi hallgatók, akiknek száma egyre növekedett, ilyen feliratu táblákat vittek maguk előtt:

— Numerus clausust akarunk! Le a provokáló idegenekkel!

Az egyetemi hallgatók egy küldöttsége kereste fel Drobny országos elnököt, akinek memorandumot adtak át, amely az egyetemi hallgatók követeléseit tartalmazza. Míg a diákok küldöttsége az országos elnököt járta, igen sok haladó szellemű és zsidóvallású egyetemi hallgató gyűlt össze az uccán, akik állandóan azt kiáltották:

Demokráciát kívünnünk! Le a reakcióval!

A két csoport fenyegetően nézett egymással farkasszemtel, már-már verekedésre került a sor, azonban a rendőrség kordont vont a két csoport között és a zsidó diákokat elvezette a térről. Közben megjelent az országos hivatal erkélyén Drobny elnök, aki beszédet intézett a diákokhoz, amelyben kijelentette, a diákság jogos kívánságait mindenesetre tel-

jesíteni fogják, azonban kérte, hogy a rendet őrizzék meg és senkit ne bántsanak.

Az országos hivatal előtt az egyre jobban növekvő tömeg a Duna uccába ment, ahol az orvosi egyetem épületei vannak. A tömeg előtt hatalmas táblát vittek a következő felirással:

— Zsidó hullákat akarunk boncolni! Ha nem adnak, mi csinálunk!

A menet utközben elvonult a rendőrlazgatóság épülete előtt, ahol ezt kiáltották:

— Szlovákszó a szlovákoké! Pusztuljanak a zsidók! Nem tűrünk magyar szót a szlovák egyetemen!

A felvonulók között osztogatták a Vecserni List-nek Gajda tábornok lapjának csütörtöki számát, amely lázító tartalmu felhívást közöl a zsidók és magyarok ellen.

Közben a Népszövetség diáklégiájának pozsonyi tagjai, valamint az összes haladó szellemű egyetemi egyesületek vezetői gyűlést tartottak, amelyből kifolyólag a főiskolai hallgatók világszövetségéhez a következő táviratot intézték:

— A krakkói, prágai és bécsi egyetemi zavargásokat Gajda tábornokhoz közeldülő személyiség budapesti központból rendezi. A pozsonyi főiskolai szövetség ezeket a zavargásokat elítéli és nem tűri, hogy a reakciónak Magyarországról széthordott bacillusai megfertőzzék a pozsonyi egyetemet.

Az egyetem összes fakultásai zárva vannak és egyelőre nem is tudni, hogy mikor nyitják meg azokat, azonban a zsidóvallású egyetemi hallgatóknak azt a tanácsot adták a rektori hivatal részéről, hogy egyelőre maradjanak távol az egyetemek épületeitől is.

A Népszövetség bulgáriai főbiztosa lefoglalta
a bolgár vasuti bevételek egy részét

A zárlat feloldását a főbiztos a bolgár csapatok reorganizálásától teszi függővé

Párisból jelentik: A keleti jóvátételi bizottság legutóbbi tanácskozásáról ellentmondó hírek terjedtek el. Az egyik jelentés szerint a bizottság megállapította, hogy a bolgár jóvátétel ügyében

a bolgár kormány visszautasította a bizottság javaslatait s erre a bizottság elnapolta önmagát.

A másik hír szerint a bizottság akkor folytatja a tanácskozásait, amikor Burov és Molov bolgár miniszterek visszatérnek Szófiából Párisba. A két bolgár miniszter Tardieu francia miniszterelnök kérésére utazott haza Szófiába, hogy kormányuktól új utasításokat kérjenek. Szófiái jelentés szerint csütörtökön délután Burov és Molov megérkeztek Szófiába, ahol a vasútállomáson nagy tömeg várta őket. Az újságírók kérdéseire a miniszterek megtámadták a választ.

A francia, angol és olasz kormányok demarsa arra figyelmeztette a bolgár kormányt, hogy a keleti jóvátételi bizottság nagymértékű engedményeket ajánlott fel Bulgáriának, amikor harminchat óra át fizetendő évi tizenkét és fél millió aranyfrank jóvátétellel megelégedett. Azokkal az elterjedt hírekkel szemben, hogy a bolgár kormány meg gondolási időt kért volna arra nézve, hogy ezt az ajánlatot elfogadjá-e, az Echo de Paris azt jelenti, hogy

Szófiában semmiféle meg gondolási időt nem kértek s enékkül mondták elfogadhatatlannak a jóvátételi bizottság ajánlatát,

minthogy tehát a bolgár kormány visszautasította az ajánlatot, a bizottság megszakította tárgyalásait és erről jegyzőkönyvet vett fel.

Minthogy a tárgyalások folytatása nem biztat semmiféle eredménnyel,

a keleti jóvátételi bizottság Bulgáriával szemben ugyanazt az eljárást tanúsítja, mint Magyarországgal szemben,

tudniillik megállapítja a tárgyalások eredménytelenségét és az egész kérdést átutálja a második hágal konferenciához.

A keleti jóvátétel kérdése nemcsak a háborúvesztett államokat és a győztes nagyhatalmakat érdekli, hanem élénken foglalkoztatta az egész európai poli-

tikát is. Bár az új csehszlovák kormány még meg sem alakult, a jóvátétel kérdésében heves parlamenti harc készül ellene. A csehszlovák parlament november 28-iki megnyitói ülésén Gajda és Skrbny képviselők támadni készülnek Benes külügyminisztert, aki két milliárd aranyfrank felszabadulási tartozás megfizetését vállalta kormánya nevében s ebben a tekintetben falt accompli elé akarja állítani a parlamentet. Beavatott párisi politikai körökben úgy tudják, hogy

a keleti jóvátételi konferencia elnapolása után most államközi megállapodásokra vonatkozó tárgyalások kezdődnek.

Ezeket Tardieu francia miniszterelnök kezdeményezi, akinek az a célja, hogy a második hágal konferencia három nap alatt befejeződjék. A jóvátételre vonatkozó tárgyalásokat a magyar külügyminiszterrel december első napjaiban kezdik meg. A tárgyalások célja, hogy megtudják, hogy mekkora az az összeg, amelyet Magyarország jóvátétel fejében 1934 után is fizetni hajlandó.

Ugyancsak közös tárgyalások kezdődnek a kisantant államok között is, hogy a három állam egységes álláspontra jusson a békeszerződés 250. szakasza értelmében Magyarországnak fizetendő összegek tekintetében. Magyarországot ugyanis e szakasz értelmében bizonyos kártalanítás illeti meg azokért a javakért, amelyek a kisantant államok tulajdonába kerültek.

Mint Szófiából jelentik.

Madzsarov bolgár vasutügyi miniszter és Charon bulgáriai népszövetségi főbiztos között súlyos konfliktus tört ki,

amely a bolgár kormányt rendkívül kellemetlen helyzetbe hozta. Charon főbiztos zár alá vette a bolgár államvasutak legutóbbi bevételeinek egy részét, 450 millió levét, amelyet a bolgár vasut igazgatósága a nemzet bankba fizetett be. Charon kijelentette, hogy a zárlat összegét nem teszi szabaddá mindaddig, amíg a közlekedési miniszterium nem hajtja végre a bolgár

államvasutak reorganizációját, amint ezt a főbiztos már évek óta követeli. Madzsarov vasutügyi miniszter kijelentette, hogy

a főbiztos követeléseit semmiesetre sem teljesíti és inkább otthagya állását. A miniszter audiencián

jelent meg Borisz bolgár királynál és bejelentette neki elhatározását. Döntés egyelőre nem történt, ugylátszik, nem is fog történni, mert Charon főbiztos közölte az újságírókkal, hogy december elején Genébe utazik és jelentést tesz a Népszövetség külügyi bizottságnak a konfliktusról.

A szuboticiai törvényszék tárgyalja le a zamárdii gyilkos bűnpörét

Decemberben megtartják a főtárgyalást

Ez év március 4-ikén, mint ismeretes, a Siófok és Zamárdi közötti országuton gyilkosság történt. Két csavargó, Nagy Pál Antal és egy Pista nevű cinkostársa a kérdéses napon a zamárdii országuton mentek. Előző napon ketten betörést követtek el egy siófoki korsómában, ahonnan szalámit, sonkát, bort, cigarettát és kenyeret vittek el. A csendőrség nyomozást indított a betörők után és egy járőr ment ki Réti Flórián csendőr alhadnagy vezetésével felkutatni a betörőket. Az országuton rátalált a két csavargóra, mire azonnal megkötötték őket. Az alhadnagy a csendőrt, aki a társaságában volt, elküldte a lakonyába csendőrkért és így az alhadnagy egyedül maradt a két csavargóval. Ezek közül Nagy Pál Antalnak sikerült kezét kiszabadítani kötelékeiből és megtámadta Réti Flóriánt, akitől a dulakodás közben elvette a puskát és a puskasúval leütötte. A véres tett után megszökött. A helyszínen megjelent csendőrök Réti Flóriánt halva találták.

Szükséges nyomozás indult meg a Balaton környékén Nagy Pál Antal kézrekerítésére, de eredménytelenül. Közben Nagy Pálnak sikerült átszöknie Ma-

gyarországból Jugoszláviába és itt a Tisza mentén bujkált. A megölt csendőralhadnaggal való viaskodásban Nagy Pál Antal tenyere súlyosan megsérült és egyéb sérülései is voltak. A szentai születésű Nagy Pál Antal leginkább Szentai könyékén tartózkodott, majd Petrovcselón felismerték és letartóztatták.

A zamárdii csendőrgyilkost a szuboticiai ügyészség fogházába szállították és az itteni törvényszék vizsgálóbírójára hallgatta ki. Személyi adataiból kiderült, hogy szentai születésű, tehát jugoszláv állampolgár. Ezért az itteni hatóságok megtagadták kiadatását a magyar hatóságoknak és úgy határoztak, hogy bűnügyét a szuboticiai törvényszék fogja letárgyalni. Diplomáciai úton megkeresték a magyar igazságügyi hatóságokat, hogy küldjék meg a jugoszláv hatóságoknak Réti Flórián meggyilkolt csendőralhadnaggyal felvett boncjegyzőkönyvet, valamint az ott megállapított tényállásról szóló adatokat. Ezek az okmányok meg is érkeztek és így most már ez az ügy valószínűleg decemberben főtárgyalásra kerül a szuboticiai törvényszéken.

— Ott nagyon vertek, hát beismertem.

Az elnök hitetlenül rázza a fejét: Mind ezt mondták. Van valami látható nyoma annak, hogy bántalmazták?

Vádlott: Most már nemigen van, csak az, hogy köhögök.

A bizonyítási eljárás befejezése, valamint a vád- és védőbeszéd elhangzása után a bíróság meghozta az ítéletét, amelyben helybenhagyta az elsőfoku ítéletet azzal a módosítással, hogy a büntetésből további öt hónapot, amelyet Radu Misa vizsgálati fogházban töltött el, kitöltöttnek számítottak. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, amit Radu Misa ugylátszik rendkívülnek talált, mert fejszólva mondta az ügyésznek:

— Nem lehet az.

Az elnök feltett kérdésére, hogy megnyugszik-e az ítéletben, szeméit túrligette és úgy mondta:

— Nem vagyok bűnös, de ha az öt hónapot beszámították, ekkor megnyugszom.

A védő semmisségi panaszt jelentett be.

Nem ölt veszélyes méreteket a beogradi tifuszjárvány

A járványbizottság jelentése

Beogradból jelenti az Avala: A beogradi tifusz megbetegedésekkel kapcsolatban a szociálpolitikai minisztérium csütörtökön a következő közlést adta ki:

A legutóbbi időben a fővárosban történt nagyobb számú tifusz megbetegedések szükségessé tették hogy a járványbizottság a beogradi tisztifőorvosi hivatalban összeüljön. A bizottság, amelyben a központi higiéniai intézet, a városi bizottsági tagsággal bíró orvosok, a kórházak képviselői, a főváros vezetősége, továbbá Beograd egészségügyi igazgatóságának vezetői képviseltették magukat, a következő közlést adta ki:

Az utóbbi napokban egyes napilapokban olyan hírek jelentek meg a beogradi tifuszjárványról, amelyek nem felelnek meg a valóságnak és tartalmuknál fogva alkalmasak arra, hogy a közönséget megrémítsék. A bizottság ennek folytán a következőket közli:

Hivatalos adatok alapján megállapították, hogy 1929 január 1-től november 20-ig összesen 303 tifusz megbetegedést jelentettek be, amelyek közül tizenöt eset volt halálos. Ebben a számban benne vannak a paratífusz esetek is. Augusztus 1-től november 20-ig százhetvennyolc megbetegedés fordult elő kilenc halálossal. Az 1928. év első tizenegy hónapjában 188 tifusz esetet jelentettek be és ezek közül 23 volt halálos. Ez év november 20-ikán a fővárosi kórházakban összesen százötven tízfuszos beteget ápoltak. Ha a főváros lakosságát 230.000 lélekre becsüljük, akkor a megbetegedések százalékos aránya egy ezrelék. Továbbá, ha figyelembe vesszük a hannoveri, hamburgi, gráci stb. tifuszjárványokat, akkor a beogradi megbetegedések arányszámát nem kell tragikusan magyarázni.

A megbetegedések mégis arra indították az illetékes egészségügyi hatóságokat, hogy az óvintézkedéseket a szokottnál is szigorúbben fogantassák.

A tifusz esetek tekintetében Beograd egyes részei nem különböznek egymástól nagyobb mértékben. A főváros minden részéből körülbelül egyforma arányban jelentenek megbetegedéseket, a perifériákon és a higiéniai szempontból elmaradottabb városrészekben azonban természetesen valamivel nagyobb a tifusz megbetegedések száma.

A betegség fellépésének okai vizsgálva a bizottság nem állapíthatta meg, hogy a megbetegedések a vízvezeték vize idézi elő. A vízvezeték vizet egyébként is naponta megvizsgálják és azt minden esetben egészségesnek találták. A megbetegedések okai különfélék. A perifériákon nagy szerepet játszik a csatornázás és a vízvezeték hiánya, a piszkos udvarok, tisztátlanul kezelt élelmiszerek stb., továbbá a megfertőzött egyének közvetlen vagy közvetett érintkezése az egészségesekkel. Ebben a tekintetben szerveskorú intézkedéseket kell fogantatni és elsősorban a legrövidebb időn belül csatornázni kell a főváros minden részét. Ezenkívül a beogradi központi higiéniai intézetben ingyenes preventív védőoltásokat fognak eszközölni.

A bizottság a napilapokban megjelent gyakori cikkekről és hírekről tárgyalva, arra a meggyőződésre jutott, hogy ezek ok nélkül nyugtalanságot idéznek elő a polgárság körében. Ajánlja a bizottság, hogy a közönség saját érdekében a legnagyobb óvatossággal járjon el az élelmiszerek vásárlásánál és fogyasztásánál. Azokat a nyilvános helyiségeket, ahol élelmiszereket fogyasztanak, a legszigorúbban ellenőrizni fogják és kontrollálják az ételek elkészítési módját is, abból a szempontból, hogy betartják-e a higiéniai előírásokat.

Reumatikus fájdalokat pillanatok alatt megszüntet az

13506

ALGÁ

Gyógyszertárakban vagy drogériában üvegje 16 dinár

Rémképeket lát Düszeldorf népe

Öngyilkosságot kísérelt meg az egyik áldozat nevelőnője

Düszeldorfból jelentik: Szerdán késő éjszaka a város lakosságán újabb óriási izgalom vett erőt. Este tíz órakor különkiadások jelentek meg, amelyek a tömeggyilkos egy újabb áldozatáról adtak hírt. A jelentés szerint a Belváros egyik kapujában, az üzleti negyed központjában véres gyermekingt és egy fél harsnyát találtak.

Az újságíróegyesület lépcsőházában tényleg találtak egy gyermekingt és egy össze-vissza tépett harsnyát, amelyeken vérnyomok látszanak. A rendőrség kizártnak tartja, hogy a két ruhadarab a düszeldorfii tömeggyilkosságokkal függne össze. Különböző adatok alapján a rendőrség az a feltevés alakult ki, hogy ezuttal éretlen tréfáról van szó, amely csak azzal magyarázható, hogy az egész város lakossága már napok óta különös lelkiállapotban van, amely szinte megkívánja, hogy mindennap újabb és újabb véres szenzációkat kapjon.

A tömeggyilkos egyik áldozatának, az öt éves

Albermann Gertrudnak nevelőnője, Wiese asszony, kedden és szerdán egy-egy levelet kapott a kislány gyilkosától. A levelek tartalma olyan borzalmas hatással volt az asszonyra, hogy a szerencsétlen nő csütörtökre virradó éjszaka öngyilkosságot kísérelt meg. A tömeggyilkos a levelekben a legbrutálisabb részletességgel leírta a gyilkosság körülményeit és a levelek olvasása úgy hatott a szegény öregasszonyra, hogy bezárkózott szobájába, kinyitotta a gázcsapot és várta a halált. A szomszédok érezték a lakásból kiszivárgó átható gázszagot, azonnal értesítették a rendőrséget, mire felfeszítették az ajtót és a lakásban ott találtak eszméletlenül a szerencsétlen nőt. Az ölesztési kísérletek eredménnyel jártak és noha az asszony állapota súlyos, remény van arra, hogy megmenekül az életnek. A két névtelen levelet a rendőrség lefoglalta és írásszakértőknek adta át tanulmányozás céljából. Biznak abban, hogy a levelek új nyomot adnak a rendőrség kezére.

Belenyugodott tizenkét évbe, mert öt hónapot beszámítottak

A becskerekii rabló cigányok bűnügye a felebbviteli bíróság előtt

Noviszadról jelentik: A múlt év tavaszán és nyarán Becskereken és környékén veszedelmes rablóbanda garázdálkodott. A nyomozás kétségkívül megállapította, hogy a rablókat és gyilkosságok kísérletet szervezett cigánybanda követte el, a tettesek közül azonban egyet sem sikerült elfogni. Augusztus huszonkilencedikén a becskerekii rendőrség razzliát tartott. Az egyik járőr az éjszaka folyamán több gyanús emberrel találkozott, akiket megállásra szólított fel. Az ismeretlen emberek futásnak eredtek és menekülés közben több lövést adtak le a rendőrökre, de a golyók nem találtak el senkit. A puskaharc egy Becskerek határában fekvő gyártelep közelében történt és amikor később a rendőrök a gyártelep környékét átkutatták, egyik helyiségben egy kutyát találtak, amely a lövöldözés elől menekült be. A kutyát megfogták, majd szabadon engedve nyomon követték. A kutya Radu Misa becskerekii cigány házába futott be, ahol a rendőrség házkutatást tartott és ezalkalommal lopásokból és betörésekből eredő tárgyakat találtak. Radu Misa, aki letartóztatták, hosszas faggatás után beismerő vallomást tett, sőt bűntársait is megnevezte. Társainál, Koszta Györgye, Sztan Janko, Dimitru Aurél, Sztan Milan, Sztajkov Szaveta, Petrescu Katalin cigányok, tetést kaptak, Reljin Gyurát, Zsupanszki Dusant és Ábrahám becskerekii lakosoknál rengeteg lopott tárgyat találtak.

Ebben az ügyben a becskerekii törvényszék büntetőtanácsa háromnapos tárgyalás után június nyolcadikán hozta meg ítéletét, amelyben Radu Misát harminckilenc rendbeli betöréses lopás, valamint három rendbeli gyilkossági kísérlet büntető miatt tizenkét évi fegyházra ítélte. Társai közül Nedu Györgye hatévi fegyház, Sztan Janko, Dimitru Aurél, Sztan Milan és Koszta Györgye egyenként ötévi fegyház, Petrescu Katalin és Sztajkov Szaveta nyolc-nyolchavi börtön büntetést kaptak, Reljin Gyurát, Zsupanszki Dusant és Lustrean Ábrahámot a bíróság felmentette az orgazdaság vádjá alól, minthogy igazolást nyert, hogy a lopott holmikat jóhiszeműen vásárolták.

A noviszadi felebbviteli bíróság most tárgyalta a rablóbanda bűnpörét. A tanács elnöke: Trajanovic Boszidar és tagjai Sztrefanovic Vaszilko, valamint Nikolic Rikard volt. A vádat Damjanovic Dusan képviselte, a védelmet dr. Csirics Szlavko hivatalból látta el. A tárgyalásra egyedül Radu Misát, a banda vezérét vezették elő. Jól megtermett igazi cigánytípus, arcán semmi megilletődés sem látszik. Az elsőfoku ítélet ismeretése után felvették a személyi adatait, azután megkezdődött a kihallgatása.

Az elnök feltette a kérdést: Bűnösnek érzed magad? Vádlott összekulcsolta a kezét és úgy esküdzött: *Esküszöm az egy élő Istenre, hogy nem vagyok bűnös.* — A rendőrségen mindent beismeré!

Megindulnak a francia—olasz tárgyalások a flottaeszerelés kérdésében

A párisi olasz nagykövet látogatása Briandnál

Párisból jelentik: A párisi politikai életben szenzációként hat az a látogatás, amelyet csütörtökön *Mazoni* párisi olasz nagykövet tett *Briand* külügyminiszternél. A francia sajtó ebben a látogatásban kezdetét látja azoknak a tanácskozásoknak, amelyeket Franciaországnak és Olaszországnak egymással le kell folytatniok a londoni leszerelési konferencia alkalmából.

A francia lapok, amelyek nyilván felsőbb utasításra nagyon rezerváltan foglalkoznak a francia-olasz közlekedéssel, megállapítják, hogy ennek a közlekedésnek már régen meg kellett volna történni, azonban majd-

nem valamennyi lap hangoztatta, hogy Franciaország soha nem egyezhet bele, hogy a Földköz-tengeren flottáját csökkentse s hogy paritásos flottája legyen Olaszországgal.

A *Petit Parisien* azt írja, hogy a londoni konferenciát megelőző francia és olasz megbeszélések még csak a kezdet kezdetén vannak. Briand csupán közölte az olasz nagykövettel, hogy míg kérdéseket kellene megbeszélni, hogy a két állam a londoni konferencián együttes álláspontot foglaljon el. Az *Epocha* értesülése szerint a francia-olasz közvetlen tárgyalások néhány napon belül megkezdődnek.

A zagrebi diptichont visszaadták Jugoszláviának

A clevelandi múzeum nem kér kártérítést az értékes műemlék visszaadásáért

Zagreből jelentik: A washingtoni jugoszláv követség szűkszavú távirata nyomán, amelyet a zagrebi érsekséghez intézett, a *Napló* is közölte a hírt, hogy a híres tizenegyedik századbéli diptichont, amelyet olyan szenzációs módon lopott el a zagrebi székesegyház kincstárából gróf *Pyelik Inna* Mirko, a clevelandi múzeum visszaszolgáltatta Pitamic követnek. Az ideérkezett amerikai jugoszláv lapokból most ismeretessé váltak a diptichon felfedezésének és visszaszolgáltatásának részletei.

Eleinte az a verzió keringett, hogy az ellopott kincs *Demotte* newyorki régiségkereskedő közvetítésével a bostoni múzeumba került. Az erről szóló újsághíreket olvasta annakidején *Kordics* Ante clevelandi horvát ügyvéd, aki elsőnek derítette ki, hogy a diptichont a clevelandi művészeti múzeumban őrzik. Felfedezéséről rögtön táviratilag értesítette dr. Pitamic Leonid washingtoni jugoszláv követet, aki magához véve a zagrebi rendőrség által beküldött diptichon-fényképeket, elutazott Clevelandba. Itt *Kordics* és *Grđina* Anton szlovén lelkész kíséretében elment a múzeumba, ahol hosszas keresgélés után a »Religions Room« osztaán, amelyben egyházi régiségeket őriznek, egy vitrinben ráakadtak a diptichonra, amely alatt ez a felírás volt olvasható: »Ivory Book-Cover — Belgian-Rheintsh 11-th. Century — from the Cathedral of Agram« (Elefántesont könyvfedél — belga rajnamenti mű a XI. századból — a zagrebi székesegyházból.) Erre elmentek *Mr. Whitinghez*, a múzeum igazgatójához, akivel közölték felfedezésüket. Az igaz-

gató rögtön kivette a vitrinből a diptichont és páncél-szekrénybe helyezte, majd táviratilag értesítette az esetről a párisi követet.

Pár nap múlva *Whiting* értesítette Pitamic követet, hogy hajlandó kiszolgáltatni a remekművet és pedig, mivel lopott értékről van szó, minden kártérítési igény támasztása nélkül. Igéretét a múzeum igazgatója október 29-ikén váltotta be, amikor a nála megjelent követnek rövid jegyzőkönyvi megállapítás után kiszolgáltatta a diptichont. Pitamic követ értesítette az ügy kedvező fordulatáról a zagrebi érsekséget és egyuttal intézkedett, hogy a diptichont szállítsák vissza Zagrebba. A diptichont a követség egyik futárja, ha majd hivatalosan Jugoszláviába utazik, fogja személyesen Zagrebba hozni és átadni tulajdonosának, az érsekségnek.

Érdekes, hogy a zagrebi székesegyház az egész ügymből még mint nyertes fél kerül ki, mert a diptichon kalandos amerikai kalandja folyamán meggazdagodott egy magában véve is értékes ékszerrel. A diptichon közepén ugyanis eredetileg egy galambtojás-nagyságú, drágakő ékeskedett, amely azonban elveszett. A hiányzó drágakő helyére akkor egy közönséges üvegből való díszítőanyagot helyeztek. Ez a szépségéhibá valószínűleg szemetszurt a tolvaj grófnak, vagy valamelyik közvetítőnek, mert egy magában véve is értékes drágakővel pótolták a hiányzó drágakövet. Mivel a clevelandi múzeum a drágakővel együtt vásárolta a diptichont, azt is kiszolgáltatta a washingtoni követnek.

Napoleon és Illiria

Dr. Sisics Ferdo beogradi egyetemi tanár előadása Szuboticán

Szerdán és csütörtökön délután a városháza közgyűlési termében előkelő közönség előtt tartotta meg előadását dr. *Sisics* Ferdo beogradi egyetemi tanár. Előadásának anyaga már csak azért is nagy érdeklődésre tarthatott számot, mert Napoleonnak adriai hódításait ölelte fel. Az előadó azt a korszakot ismertette, amelyben Napoleon uralma egész Dalmáciára is kiterjedt és bizonyította, hogy a francia uralom nemcsak a meghódított területeken, hanem az egész Balkánon érezte kedvező hatását. Dr. *Sisics* Fedor beható tanulmányozás után dolgozta fel az érdekes anyagot és munkájának eredményét legelőször Beogradban, majd hétfőn Noviszadon, csütörtökön pedig Szuboticán ismertette.

Előadása első részében bebizonyította, hogy Napoleon már akkor nagy érdeklődést tanúsított az Adria iránt, amikor még csak a köztársaság tábornoka volt. A történelemnek ez a kimagasló alakja az Adriában a Kelet kapuját látta. Érdeklődése csak növekedett, amikor Ausztria meghódította Dalmáciát és ezért az austerlitz-i ütközet után Napoleonnak Ferenc császárral szemben felállított követeléséi között a legfontosabb volt, hogy Ausztria adja át Isztriát és egész Dalmáciát a katori öböllel együtt. Abban az időben ezen a területen a középkor uralkodott, de *Dandolo* Viczó, Napoleon kormányzója kiemelte a középkorból és modern intézményeivel európai színvonalra emelte.

Az előadó ezután részletesen ismertette *Dandolo* munkáját, amelynek eredményeképpen Dalmácia gazdaságilag rendbejött és kulturális téren is elérte a korszerűt. *Dandolo* negyvennyolc tagú tanácsot nevezett ki és különválasztotta a városi vezetőseket a bíróságoktól, amelyek azelőtt azonosak voltak. A különválasztás után helyi bíróságok létesültek, amelyek fölött állottak az itélőszékek és végül a milánói felsőbíróság következett. Az egyes kerületekben összesen

huszonkét helyi bíróság és két itélőszék, vagyis felebbviteli bíróság állott fönn. Ez utóbbiaknak a székhelye Zára és Dubrovnik volt, az egész Dalmáciára kiterjedő legfelsőbb bíróság pedig Milanóban székelt.

A francia uralom döntötte meg Dalmáciában a jobbgy-törvényt, *Grimani* elavult törvényét. *Dandolo* a parasztokat földjeik jogos urává tette. A francia uralom megerősítette a nemzetgazdaságot, megindította az intenzív bányászatot, gyárakat építtetett, a kivitt elősegítette, egészségügyi intézményeket létesített és minden eszközzel arra törekedett, hogy az általános jólétet növelje. Utak, kikötők, hajók épültek, a városok felvirágoztak és Dalmácia talán ekkor élte igazi fénykorát. Dalmácia a rengeteg építkezés költségeit egymaga nem tudta előteremteni, mire *Dandolo* Párisból kért és kapott pénzt a költségek fedezésére.

Dandolo rendezte a vallási kérdést is, amely egyik legsúlyosabb problémája volt Dalmáciának. Ebben az országgrészben úgy az osztrák, mint a velencei uralom alatt a pravoszlávok a katolikus püspököknek voltak alárendelve. *Napoleon* *Dandolo* javaslatára pravoszláv püspököt nevezett ki és megadta a pravoszlávoknak a templomépítés jogát. Az első pravoszláv püspök *Kraljevic* *Benedek* volt és *Sibenik*ben székelt.

A bécsi béke megkötése után, amely Napoleonnak Ausztria ellen viselt második hadjáratát zárta le, Franciaország megkapta egész Isztriát, a szlovén tengerpartot, Kraina egy részét és Horvátországnak a Száva jobb oldalán elterülő vidékeit. Ezt a területet Napoleon Illir tartományának nevezte és *Marmon* marsall fennhatósága alá helyezte. *Marmon* folytatta és befejezte *Dandolo* munkáját. Illiria csupán katonal és pénzügyi szempontból függött Párisától, egyébként teljes autonómia volt, nyelve az illir, vagyis a szerb-horvát, csak a párisi központtal folytatott levelezéshez használták a francia nyelvet, amelyek tanszéket állítottak fel

A rádió

külföldön már az iskolákba is be van vezetve, mert

130-5

oktat,

művel,

szórakoztat

Mennyivel inkább

kell a rádió otthon, ahol a gyermek mindig hallgathatja.

Legjobb minőségben kapható

Konrath d. d. Subotica

valamint összes fiókjainál és viszontelárusítóinál

Ljubljanában és Dubrovnikban. Illiria fővárosa Ljubljana volt, ahol a helytartó a pénzügyi intendántura, valamint az igazságszolgáltatás megbízottja székelt. Az egész tartományt kerületekre és járásokra osztották fel, csupán katonai szempontokból maradt meg a teljes egység. A katonaság tisztikara csaknem teljesen dalmátokból állott, a különbség csak az volt, hogy nekik is meg kellett tanulni a francia vezényszókat, továbbá a francia katonai szabályok szerint szolgáltak.

Az előadó a következőkben áttért a francia uralom jelentőségének méltatására. A francia uralom valóban a szlávok multjának egyik legszebb korszaka. Soha ilyen megértő uralommal nem találkozott. Illiria lakossága megértette ezt és hűséges odaadással szolgált Napoleonnak. A katonák gyakran kitüntették magukat és Napoleon többször személyesen megdicsérte őket.

Karagyorgye maga is értékelni tudta Illiria jelentőségét. Még a schönbrunni béke előtt elküldte Napoleonhoz követét, a szremszkarlovci születésű *Vucsnics* Rádát azzal a határozott megbízatással, hogy a szerb nép nevében a nagy francia uralkodó segítségét kérje. Az instrukciókban kimondottan hangsúlyozta, hogy Franciaország ellenségeit Szerbia ellenségeinek tekintti. Napoleon azonban a wagrami csata után, amikor végső erőfeszítéssel mentette meg a helyzetét, nem ért rá behatóbb tárgyalásokat folytatni.

Mindebből megállapítható, hogy Illiria adta meg az első utmutatást ahhoz, ami csak tíz év előtt valósult meg: a délszláv népek egyesüléséhez.

Dr. *Sisics* Ferdo szerint Napoleon közelállott ahhoz, hogy az egyesülést végrehajtsa, de hatalmas országának mindig ingadozott egyik, vagy másik része és nem jutott el a Nagyilliria megteremtéséhez. Mindenesetre az ő érdeme, hogy ez az eszme már több, mint száz évvel ezelőtt megszületett, hogy annyi év multán valóra váljon.

Nyugalomra inti betevőit az Ada-Moli Egyesült Takarékpénzfár

Az igazgatóság megállapította, hogy az intézet szanalható

Adáról jelentik: Az Ada—Moli Egyesült Takarékpénztár R.-T. igazgatósága csütörtökön délután négy órakor rendkívüli ülést tartott, hogy a dr. *Wolf* Béla ügyvezetőigazgató letartóztatása folytán előállott helyzetet tisztázza.

Az ülésen részvett, mint felkért bankszakértő egy szuboticei bankigazgató is. Az igazgatósági ülésen behatóan megvizsgálták és megvitatták a helyzetet, megállapították, hogy a feljelentést dr. *Wolf* Béla ellen *Rivicki* Milan volt adai jegyző tette, százötvenezer dinár követelése ügyében.

A takarékpénztár igazgatósága megállapította az intézet vagyoni állapotát és nyugalomra inti a takarékpénztár hitelezőit és betevőit, mert az intézet szanalhatóknak látszik. A csütörtöki nap folyamán Adára érkezett Szuboticáról *Radovic* Szeren vizsgálóbíró és *Deljanics* törvényszéki könyvszakértő, hogy a dr. *Wolf* Béla ellen folyamathoz levő bűnügy kapcsán megtekintsek a bank könyveit

Ismét betiltották Szuboticán a hetipiaci állatvásárokat

További intézkedésig érvényben maradnak az állatvásárokról kiadott régebbi hatósági intézkedések

Szubotica egyes állatorvosi kerületeiben néhány héttel ezelőtt járványos száj- és körömfájás lépett fel az állatok között. A veszedelmes állatbetegség elfojtására a szuboticiai állategészségügyi hatóságok szigorú intézkedéseket léptettek életbe. Annakidején fertőzöttnek nyilvánították egész Szubotica várost és a hozzátartozó állatorvosi kerületeket, valamint néhány környékbeli és forgalmi szempontból szorosan Szubotica-hoz tartozó községet. Ezekre a területekre kiadották a zárlatot és nem engedték meg sem az országos állatvásárokat, sem pedig a heti állatpiacok megtartását. A rendelet értelmében nem fertőzött területekről Szubotica-ra és általában a fertőzöttnek nyilvánított területekre semmiféle állatot behozni, sem pedig a fertőzött területekről állatokat kivinni nem volt szabad. Ez a ki- és bevételi tilalom nem csak képtárs állatokra, hanem a szárnyasokra is vonatkozott és a száztízezer lakosú Szuboticán heteken keresztül nem tartottak baromfiacot, sem állatvásárt. Ez a körülmény gazdasági szempontból jelentős károkat okozott az állattenyésztőknek, akik a szezon idején nem tudták állataikat értékesíteni.

Az állategészségügyi hatóságok a vész ideje alatt állandó permanenciában voltak és a helyzet annyira

javult, hogy néhány nappal ezelőtt a hatósági állatorvosok indítványt tettek a rendőrhatalomra, hogy a zárlatot részlegesen oldja fel. A kedvező jelentések alapján az illetékes rendőrhatalom megengedte Szuboticán a heti baromfiacot megtartását és ezzel egyidejűleg táviratban értesítette a földművelésügyi miniszteriumot a járvány megszűnéséről. A zárlat teljes feloldásához a miniszterium állategészségügyi osztályának engedélyre szükséges, de még mielőtt az engedélyt megadták volna, jelentés ment a miniszteriumba, hogy egy Szuboticáról az előzetes engedély alapján kivitt sertésszállomány száj- és körömfájásban megbetegedett, úgyhogy az egész rakományt zár alá kellett helyezni. A miniszterium ezek után megtagadta a zárlat feloldását, sőt utasította a hatóságokat, hogy tiltsanak be mindenféle állatpiacot.

A távirati rendelet értelmében a szuboticiai rendőrhatalom ismét betiltotta az állatvásárokat a hetipiácokra való felhajtását, nem engedélyezik a baromfiacot, sem a szállítást egyik helyről a másikra és további intézkedés ugyanazok a szigorú rendelkezések maradnak érvényben, amelyeket már régebben kiadott a hatóság. A szuboticiai állatvásárt bizonytalan időre elhalasztották.

A volt bácskai tartományi biztos utolsó rendeletében elkészítette a bácskai utak építési programját

A bácskai tartomány járási utbizottságainak 536 kilométer utat kell építeniük 240,065.760 dinár költséggel

Az állam új beosztásáról szóló törvény megszüntette a tartományi komeszári állásokat és valamennyi tartományi kormánybiztos felmentette állásából Klicin Mita, a bácskai tartomány komeszárija, aki évekig állott a bácskai közigazgatás élén, az új törvény életbe léptése után szintén átadta hivatalát. Mielőtt azonban a hivatalátadás megtörtént, egy rendkívül fontos ügyben döntőjelentőségű intézkedést tett. Utolsó aktájával, amelyet — mintegy hagyatéként — elintézt, rendezte a bácskai tartomány utépítésének rendkívül fontos kérdését és rendeletet adott ki, amelyben részletesen intézkedik a szükséges új utak építéséről.

A bácskai tartományban működő utbizottságoknak megküldött rendelet értesíti az utbizottságokat, hogy az építészetiügyi miniszter az önkormányzati utakról szóló törvény 71. szakasz alapján rendeletet adott ki, amellyel elrendelte, hogy az utbizottságok leg sürögősebben dolgozzák ki öt évre szóló utépítési programjukat és terjesszék be a miniszteriumhoz, amely intézkedni fog, hogy az építkezések közül évenként, mely utak építését hajtják végre. Ha az elrendelt munkát a kijelölt évben, minden különösebb ok nélkül nem végreznék el, úgy a miniszter a következő évben elrendelheti, hogy az utakat robot munkában készítsék el. Az önkormányzati utak építéséről és fenntartásáról a törvény úgy intézkedik, hogy ezeket minden járási utépítési bizottságnak saját költségvetésére kell illeszteni, ha külön e célra szolgáló jövedelmek nem volnának elegendők. A törvény ezenkívül úgy intézkedik, hogy a tartományi bányászati utak építési és fenntartási költségeit ötven százalékban az építési és fenntartási tésből fedezzék, míg a további ötven százalékot a bányai hivatal, azokra a járási utbizottságokra veti ki, amelyeknek az építendő és javítandó utakból közvetlen hasznuk van.

A rendelet a továbbiakban utasítja a járási utbizottságokat, hogy iléseiket legkésőbb november huszonkilencedikéig tartásuk meg és költségvetési terveztüket, valamint az öt évi utépítési programjukat november harmincadikáig feltétlenül terjesszék be a bányai hivatalhoz. A járási utbizottságok munkájának megkönnyítésére Klicin Mita bácskai tartományi biztos, rendeletében részletesen kidolgozta és megállapította, hogy mely utakat kell kiépíteni és egyben elkészítette a költségvetési előzetes számításokat is.

Új utak a szombori utbizottság területén

A rendelet szerint a szombori utbizottságnak tizenkét utat kell elkészíteni és rendezni, még pedig: a Bácskibreg—Bezdán—Szombor—palánkai—novisza-di utat 1.252.320 dinár építési költséggel, az Apatin—Szombor—szubotici utat 23.045.000 dinár költséggel a Szombor—Gakovó ország határig terjedő utat 9.766.808 dinár költséggel a Rityica—Szeretovár—Miletics—Kruja—Novivrbász—sztaribecseji utat 11.642.400

dinár költséggel, a Sztaribecsej—Topola—Sztaramoravica—Bajmok ország határig terjedő utat 3.389.160 dinár költséggel, Apatin—Szombor—Sztariszivác—Bajsaig terjedő utat 6.058.800 dinár költséggel, a Kruja—Sztaramoravicaig terjedő utat 4.508.610 dinár költséggel, a Bácskimonostor—Szomborig terjedő utat 997.200 dinár költséggel, a Gakovó—Kruseljeig terjedő utat 1.836.000 dinár költséggel, a Kruja—Malisztapár—Sztariszivácig terjedő utat 1.818.000 dinár költséggel, a teleskai utat 1.080.000 dinár költséggel és végül az Aleksza—santoci vasutállomástól Katymárig terjedő utat 3.708.000 dinár költséggel. Eszerint a szombori utbizottság köteles 406.978 kilométer elsőrendű tartományi utat 48.837.360 dinár költséggel és 166.722 kilométer másodrendű tartományi utat 20.006.040 dinár költséggel, vagyis összesen 573.700 kilométer első és másodrendű tartományi utat 68.844.000 dinár költséggel kiépíteni.

A többi járás új utjai

Az apatini utbizottság feladata lesz az Apatin—Sztapár—Sztariszivác—Bajsa utat 2.178.000 dinár költséggel, a Szombor—Filipovó—Pivnica—Szilbács utat 1.104.000 dinár költséggel, a Bácskimonostor—Szomborig terjedő utat 1.771.200 dinár költséggel, vagyis összesen 42.110 kilométer hosszú másodrendű tartományi utat 5.053.200 dinár költséggel kiépíteni.

A batinaí járási utbizottságnak ki kell építeni a Draza—Popovác—Knyezsevác utat 1.843.200 dinár költséggel, továbbá a Duhosevica—Knyezsevác utat 792.000 dinár költséggel, vagyis összesen 21.960 kilométer utat 2.635.200 dinár költséggel.

A szubotici járási utbizottságnak hét utat kell elkészíteni és pedig az Apatin—Szombor—Szubotica utat 3.130.800 dinár költséggel, a Szubotica—Szentia utat 4.956.900 dinár költséggel, a Zsednik—Csantavir országutat 957.240 dinár költséggel, a Szubotica—halasi országutat (az országhatárig) 3.122.880 dinár költséggel, a Szubotica—Majsa országutáig terjedő utat 2.170.560 dinár költséggel, a Tavankút—Kruja utat 3.456.000 dinár költséggel, a Szubotica—Csikéria országutáig terjedő utat 2.730.240 dinár költséggel. Eszerint készítenő lesz 67.200 kilométer elsőrendű tartományi ut 8.087.760 dinár költséggel és 193.641 kilométer másodrendű tartományi ut 12.436.920 dinár költséggel, vagyis összesen 171.039 kilométer első és másodrendű tartományi ut 20.524.680 dinár költséggel.

A novisza-di járási utbizottság feladata lesz hét utat elkészíteni és pedig az Odzsaci—Parabuty—Petrovác—Novisza-di utat 11.072.400 dinár, a Novisza-di—Ratno Ostro—Káty—Budiszava—Sajkáski Szveti Iván 10.080.000 dinár, a Káty—Gyurgyevó utat 2.011.200 dinár, a Bácskapalánka—Gajdobra—Szilbács—Deszpotszvetilván—Torzsa—Novivrbász utat 3.945.200 dinár, a Novisza-di—Pasicevó utat 9.086.400 dinár, a Rumenka—Sztaribecsej—Dunapartig terjedő utat 2.317.600 dinár és egy ágazatot a bogocsi határtól a községig

52.800 dinár költséggel.

Eszerint 225.074 kilométer elsőosztályú ut készítenő 27.008.880 dinár költséggel és 95.690 kilométer másodosztályú ut 11.482.800 dinár költséggel, összesen 320.764 kilométer ut 38.491.680 dinár építési költséggel.

A bácskapalánka járási utbizottságnak öt utat kell elkészíteni és pedig az Odzsaci—Parabuty—Petrovác—Novisza-di ut egy szakaszát 8.688.600 dinár költséggel, a Bácskapalánka—Gajdobra—Szilbács—Deszpotszvetilván—Torzsa—Novivrbász ut egy részét 10.626.720 dinár, Sztapár—Filipovó—Pivnica—Szilbács utat 1.776.000 dinár, a Bácskapalánka—Bukin—Dunapartig terjedő utat 3.913.200 dinár és végül a Bács—Plavna országutat 1.461.600 dinár költséggel, vagyis 169.961 kilométer elsőosztályú utat 19.315.220 dinár költséggel és 59.590 kilométer másodosztályú utat 7.150.800 dinár költséggel. Összesen 220.551 kilométer utat 26.466.120 dinár építési költséggel.

A bácskatopoli járási utbizottság a Sztaribecsej—Topola—Sztaramoravica—Bajmok magyar határig terjedő utat 4.948.800 dinár, a Bácskatopola—Bajsa—Kula—Torzsa utat 4.210.200 dinár, az Apatin—Sztapár, Sztariszivác—Bajsa utat 3.340.800 dinár, a Bácskatopola—Szentia utat 3.130.560 dinár, a Kruja—Sztaramoravica utat 3.641.760 dinár, a Zsednik—Csantavir utat 2.647.440 dinár költséggel, vagyis 76.400 kilométer elsőosztályú utat 9.168.000 dinár és 106.338 kilométer másodosztályú utat 12.760.560 dinár, összesen 182.738 kilométer utat 21.928.560 dinár költséggel.

A batinaí járási utbizottságnak a Karanac—Beltmanasztr utat 1.080.000 dinár, a Kamenac—Knyezsevác vinograd utat 1.150.400 dinár, a Bolman—Dravapartig terjedő utat 2.595.800 dinár, a Cseminac—Novicseminac utat 1.152.000 dinár, vagyis 49.660 kilométer másodosztályú utat 5.959.200 dinár költséggel.

A kula járási utbizottság a Bácskapalánka—Gajdobra—Szilbács—Deszpotszvetilván—Torzsa—Novivrbász ut egy részét 730.500 dinár, a Bácskatopola—Bajsa—Kula—Torzsa utat 10.464.000 dinár, a Sztapár—Filipovó—Pivnica—Szilbács utat 1.791.360 dinár, a Veprovac—Kula utat 3.150.000 dinár, a Ruszkikrsztur—Koszancses utat 1.476.000 dinár, vagyis 93.288 kilométer elsőosztályú utat 11.194.560 dinár, 53.478 kilométer másodosztályú utat 6.417.360 dinár, összesen 146.766 kilométer utat 17.611.920 dinár költséggel.

Végül az odzsaci járási utbizottság a Pivnica—Bács—Vajszka—Vukovár utat 5.241.000 dinár, az Odzsaci—Parabuty—Petrovác—Rumenka—Novisza-di utat 6.732.000 dinár, a Sztapár—Filipovó—Lalics—Pivnica—Szilbács utat 16.125.600 dinár, a Torzsáig vezető utágazatot 924.000 dinár, az Odzsaci—Karavukovo utat 1.404.000 dinár, a Bács—Plavna utat 540.000 dinár és a Bácski—Bogyan utat 1.584.000 dinár, vagyis 99.780 kilométer elsőosztályú utat 11.937.600 dinár, 171.480 kilométer másodosztályú utat 20.577.600 dinár, összesen 274.259 kilométer utat 32.551.200 dinár összköltséggel.

Nem lesz rossz országot

A bácskai tartomány területén tehát körülbelül 536 kilométer új utat kell építeni 22,000.548 négyzetkilométer területen 240,065.760 dinár összköltséggel, amelyből az utépítési törvény értelmében 120,032.880 dinár a bányai hivatali építészeti osztálytól terhelhető és ugyanilyen összeg felosztandó lesz az egyes járási utbizottságok között, abban az arányban, ahogy azt a részletes költségvetés feltünteti.

A hatalmas munka, amellyel Klicin Mita tartományi biztos hivatalától elbucszott, nagy szakismeretre és fáradhatatlan munkára vall és azt bizonyítja, hogy eltávozott bácskai tartományi biztos hivatalában nagy munkával örökölt meg működésének emlékeit. Rendeletével megkönnyítette az utbizottságok munkáját, amelyeknek ezután már csak a részlet-számításokat kell elkészíteniük. Klicin Mita rendeletének befejező szavaihoz oda konkludál, hogy az utak építési költségei a rendszeres utadó mellett tíz év alatt kamatmentesen megtérülnek és az adófizető polgárokat sem terhel meg súlyosabban, mert az új utak révén a földek értéke jelentősen megnövekedik.

Newyorki statisztika a tőzdekrach árrömléséről

Az értékpapírok hetven milliárd dollár értékcsökkenést szenvedtek

Newyorkból jelentik: A newyorki tőzsde tanácsa kimutatást tett közre a háromhetes newyorki bészárvesztéséről. Eszerint a newyorki értéktőzsdén jegyzett papírok november elsőjéig 71.752.650.908 dollár értékcsökkenést szenvedtek. A tőzsdén jegyzett részvények átlagos árfolyamértéke ugyanez alatt az idő alatt 83.06 dollárról 64.62 dollárra csökkent, tehát közel husz százalékkal.

A bostoni Federal Reserve Bank a newyorki Federal Reserve Bank példájára szintén leszállította a bankkamatlábát. A bankráta-éskéntes felszázalékos. Mostantól kezdve az eddigi öt százalék helyett a leszámítási kamatláb 4 és fél százalék.

A newyorki kórházak idegosztályai néhány hét óta zsufolásgal megtelek. Az orvosok szerint a nagy bözze-krach szállította a kórházaknak a sok idegbeteget. Különösen sok nő betegedett meg a tőzdepánki izgalmakban.

A miniszterelnökség vezérinspektora felülvizsgálta a szuboticiai hatóságok működését

Dunjics M. Radoszláv vezérinspektort kellemesen lepte meg, hogy a magyar iskolásgyerekek tökéletesen beszélnek az államnyelvet

Dunjics M. Radoszláv miniszterelnökségi vezérinspektor, mint jelentettük, néhány nappal ezelőtt Szuboticára érkezett. A vezérinspektor eredetileg csak egy napot akart tölteni Szuboticán, de itt tartózkodását két nappal meghosszabbította. Zsivkovic Petár tábornok-miniszterelnök képviselőtében tartózkodott Szuboticán és felülvizsgálta az állami és városi hatóságok működését Szerdán és csütörtökön a városi hatóságok, a vasutigazgatóságot, a kerületi törvényszéket, a középiskolákat, a jogi fakultást, elemi iskolákat vizsgálta felül és tárgyalásokat folytatott Osztojics Szelimir polgármesterrel, Bozsics Milán törvényszéki elnökkel, Mihajdzics Sztanoje főkapitánnyal, Mesterovics Iván határrendőrségi főnökkel, Borko Jakab vasutigazgatóval, Grabovac Stepan adóigazgatóval, Demcsenko Gligorijével, a jogi fakultás dékánjával, a középiskolák igazgatóival és a tanfelügyelőkkel. Csütörtökön délelőtt értekezletet tartott a szuboticiai bírói karral, majd felkereste lakásán Rajics Blásko plébánost, pápai vikáriust, akivel hosszasan tárgyalt.

Dunjics M. Radoszláv csütörtökön délelőtt fogadta a Napló munkatársát és nyilatkozott szuboticiai útjának céljáról.

— Azért jöttem Szuboticára, — mondotta, — hogy az itteni viszonyokkal megismerkedjem. Kijelenthetem, hogy igen jó benyomást szereztem a hatóságok működéséről és nagy hatást gyakorolt rá. Tanítóink működésének eredménye.

— Kellemesen hatott rám, amikor sajtó tüleimmel hallottam, hogy a magyar gyermekek az elemi és a középiskolákban tökéletesen beszélnek az államnyelvet és úgy tudják az állam történelmét, mint mi felnőttek.

— Ezt a hazát nagy harcok és áldozatok árán alapítottuk meg. A haza megalapításában sokan elvértek a társadalom minden rétegéből és ezért szükséges, hogy a társadalom minden rétege igyekezzék megőrizni mindazt, amit clyan nagy szenvedésekkel szereztünk. Ha életrekeljük azt az erkölcsöt, amely a háború előtti szerb társadalomban uralkodott, ha ápoljuk a Király iránt érzett szeretetet, amely erőt nyújtott arra, hogy harcba szállva az egész világ megbecsülését vívjuk ki, akkor a jobb jövőt alapozzuk meg. És ha valamennyien együttesen és karöltve dolgozunk ebben az irányban, akkor nemcsak a Király és a Haza javáért dolgozunk, hanem az egész társadalomért és külön-külön mindannyunkért.

— Valamennyünk szent kötelessége, hogy megőrizzük a bizalmat és a hitet és minél szilárdabb erkölcsi alapot teremtsünk hazánkban. A mi hazánk nagy és hatalmas és olyan erkölccsel, amilyennek a megteremtését kívánjuk, elérjük, hogy a külföld is bizalommal és megbecsüléssel tekintsen ránk.

— Három nap alatt bejártam az egész várost és láttam, hogy igen sok kívánni való van még hátra. De meggyőződtem arról is, hogy a városnak megvan minden előfeltétele a fejlődéshez és haladáshoz. Meg kell ismerni a fejlődés irányait, dolgozni kell ösztönösen, becsületesen és szeretettel a Király és a Nemzet iránt és minden ilyenirányú törekvésnek meg lesz a maga gyümölcse.

A vezérinspektor szombaton délelőtt Osztojics Szelimir polgármester vendége volt, majd a délutáni gyorsvonattal Noviszadra utazott, ahol a miniszterelnök képviselőtében szintén hivatalvizsgálatot tart az ottani állami és városi intézményeknél.

Öszinteség és jókedv Tardieu két nagy erénye

Uj balpárt készül a francia politikában Paul Boncourral és Herriot-val

Páris, november.

Amikor a francia kamara bizalmat szavazott a Tardieu-kormányának, Franciaország sorsdöntő lépést tett. Nem túlzás és nem frázis, hogy a kamarának hosszú évek óta nem volt ilyen izgalmas ülése és nem túlzás az az állítás sem, hogy parlamenti historikusok egyhangú állítása szerint hosszú évek óta nem nyert ilyen döntő ütközetet, nem aratott ilyen viharos diadalt a józanság és a helátás, a rend és az okosság a viharos kilengésekre annyira hajlamos francia parlament ide-oda tévelygő, imbolgató hangulatai felett, mint amikor a hosszú éjszakai ülés után, Franciaország két leghatalmasabb egyéniségét aktív politikusának, Briandnak és Tardieunak remekbe készült beszéde után szavaztak a francia képviselők.

Attól a pillanattól kezdve, hogy az örökkös ingadozó parlamenti hangulat nyomása alatt megbukott a Briand-kormány, egyetlen név uralkodott a politikai horizonton, a pártokon felül álló, mindkét oldalon sok haratót számító, okos és tehetséges, energikus és nagyraihatótt belügyminiszter neve: Tardieu. Csak hogy a francia politikának előbb végig kellett lavíroznia egy zavaros és sötét lagunán.

A baloldali pártok koncentrációja az egyetlen formula, amely megfelelő taktika mellett egy baloldali kormányzatot lehetséges tenni ma a kamara összehívása mellett. A baloldali pártok koncentrációja azonban eddig a korral bukása óta minden alkalommal meghiúsult a szocialisták merev ellenzésén. A szocialista párt többsége ellenez minden koncentrációt a polgári elemekkel, viszont semmi reménye sincsen arra, hogy egymaga vehesse át a kormányzást, mégha sikerülne is egyesíteni a maga 103 tagja mellett a kommunisták 26, sőt esetleg a republikánus szocialista párt 44 szavazatát, amire pedig különösen a kommunisták részéről igen kevés a remény. A radikálisokkal való kormányalakítást pedig a szocialista párt nagy többsége ellenzi és így Franciaországnak ez a két legnagyobb parlamenti pártja az örökös reménytelen kombináltságok utvesztőiben vergődik. A radikálisok, akik egymagukban 129 képviselőt egyesítenek és így a francia kamara legnagyobb pártját alkotják egymagukban tehetetlenek, a jobboldal felé orientálódás pedig részben erkölcsi lehetetlenség részükre, mert az a kombináció életképtelen nagy koncessziók nélkül és sikere igen kétséges még ilyen koncessziók árán is.

Ez az örökös dilemma súlyosan nehezíti a két párt vezetőire. Érzik, hogy a természetellen opozíció teljesen lejárta népszerűségüket az országban, akciókra pedig képtelenek, népszerűségüket, sőt életké-

pességüket veszélyeztető koncessziók nélkül. A szakadás a szocialisták és a radikálisok soraiban ezért egyre élesebbé válik participálók és intranzigensek között. A participálók egyre erősödnek, akik a program részleges megvalósítását mégis csak értékeseknek tartják, mint az ideális program örökös ismételtetését a megvalósítás legkisebb reménye nélkül. Ez a szakadás eddig nem következett be. De újabbán és éppen a legutóbbi hekek tapasztalatai alapján sokat beszélnek parlamenti körökben egy nagy átcsoportosulásról, amely megbontaná a két baloldali párt egységét és amely egy új pártba egyesítené Herriot-val és Paul Boncourral az élén a szocialisták és radikálisoknak azokat az elemeket, amelyek a küldéstalan opozíció feladását követelik.

Egyelőre ez még a jövő zenéje és ezért volt kétséges minden józan számítás ellenére is, hogy a rend, a békés munka s az öntudatos, de nem túl agresszív békepolitika programját hozza Tardieu győzelme a kamarában.

— Önökön mulik — felelte Tardieu. — Én boldog lettem volna, ha megfizetnek a részvétellelkel kormányomban.

Amint ez azonban ilyen alkalmakkor történni szokott, de amire bizonyossággal senki sem mert számítani, bekövetkezett: a baloldalon akadtak elszánt és felelősségteljes politikusok, akik nem mertek a zűrzavar, a felesztetés rizikóit vállalni. Megdőlt az a tétel, hogy »haszéd nem dönti el a parlamenti csaták sorsát« és Briand és Tardieu két hatalmas beszéde a léke és a rend, az ország érdeke és a józanság győztek és Tardieu olyan hatalmas többséget kapott a kamarában, ami arra enged következtetni, hogy politikája hosszabb időre nyert aprobációt és ezzel egy nyugodt és lendületes fejlődés nyílik meg az ország előtt.

Tardieu nem doktrinér politikus. Nem pártprogramot hoz, hanem ország-programot, nem pártok eszméit, hanem a saját gondolatait és ez teszi szimpatikusá a nagy egyéniségekkel szemben mindig kissé gyanakodó, de mégis örökkös nagy egyéniségek után szonjázó francia parlamentáreket előtt. Ő volt az, aki külön misszióban megszervezte az amerikai segítséget, amikor Amerika belépett a hadviselő hatalmak közé. Ő vezette be a politikai jelszavak közé a »Majd megfizeti Németország« eszméjét. Részt vett a békekötésben is, amiért sok szemrehányás is érte ugyan, de amilyen mégis csak elismerik az érdemeit, belügyminiszterisége alatt rendet teremtett az országban, megrendszabályozta a kommunista agitációt és nagy rekonstrukciós gazdasági tervet hoz, bejelentve 5 mil-

liárd beruházási programját és körülbelül 2 és fél milliárdnyi adókönyvtést. Külpolitikában a békés biztonság hagyományos francia politikáját hozza, rajnai kiürítését garanciákkal, békés egyezkedési politikát feladott garanciák nélkül.

Két nagy erényét emlegetik: az öszinteséget és a jókedvét.

Kedves anekdotát elevenitenek fel most róla. A dolog akkor történt, amikor a Le Temps igazgatója Hébard meghívta a fiatal Tardieut vezércikkírónak a lapjához. Hébard igen kedvesen fogadta és így szólt hozzá:

— Noha csak revükben írott cikkeiből ismerem, nagy bizalommal vagyok a tehetsége iránt és örülök, hogy munkatársaim sorában üdvözölhetem.

— Direktor ur — felelte merészen a fiatalember — igen büszke vagyok a jó véleményére, de be kell valanom, hogy soha életemben nem írtam még revükbe.

Egy ilyen cáfolat egy hatalmas direktor bókijával szemben nagy vakmerőség volt egy fiatal újságíró részéről. De a hatalmas direktor nem haragudott meg érte. Barátságosan megrázta a bátor újságíró kezét és így felelt:

— Rendben van, fiatalember. Így is jól van. És így legalább tudjuk egymásról, hogy nem akarjuk egymást becsapni.

Tardieu valóban nem csapta be a Temps direktorát. Vezércikkei rövidesen híressé váltak és dicsőséget hoztak írójuknak és a lapnak.

És azt hiszik azok, akik bíznak az új miniszterelnök ígéreteiben, programjában és erélyességében, hogy az, aki nem csapta be a főszerkesztőt, nem fogja becsapni az országot és barátait sem...

Tardieu sose vesztí el a jókedvét, sose fogy ki derüs humorából. A legelkeseredettebb parlamenti csaták idején, a legvérmesebb száju támadások alatt Tardieu nagy honhomíával, derüs és örökké mosolygós filozófiával figyeli, bírálja és irányítja az eseményeket. Franciaországban pedig, ahol annyira szeretik a könnyed és fölényes dolgokat, ahol a jókedvet nemzeti erényképpen tisztelik, nem utolsó sorban tesz vezérre egy erélyes miniszterelnököt az, hogy a vívódásait a kabinettjében végzi el önmagával és hogy a fórumon alig látták még másképp, mint — mosolyogva.

A. L.

Az áruló véres zsebkendő

Gyilkosság 1550 dinárért

Banjalukáról jelentik: Bestiális kegyetlenséggel elkövetett rablógyilkosság tartja izgalomban a Banjaluka közelében levő Szokolovac község lakosságát.

Ninkovic Sztjevan szokolováci munkást, aki az egyik banjalukai gyárban volt alkalmazásban, néhány hónappal ezelőtt súlyos szerencsétlenség érte, amelynek folytán mindkét lábát elvesztette. A szerencsétlenül járt munkás felgyógyulása után hazaköltözött falujába. Mintegy két héttel ezelőtt a banjalukai munkásbiztosítótól levél érkezett, amelyben közölték, hogy a pénzár 1550 dinárt szavazott meg a rokkantnak és a pénz rendelkezésre áll. Ninkovic a feleségét küldte be Banjalukára, hogy vegye fel az összeget. A kis faluban csakhamar elterjedt a híre, hogy a rokkant felesége pénzért megy a városba és pár órával később már mindenki tudott az eseményről.

Ninkovicné elindult, felvette a pénzt, azonban többé nem tért vissza férjéhez. Két nappal később a Szokolovac melletti erdőben a munkások egy borzalmasan megcsontított női holttestre akadtak, amelyről csakhamar kiderült, hogy Ninkovic Sztjevané holtteste. A hulla feje a törzstől néhány lépésnyire hevert, mellén és lábán pedig fejszeapásoktól erőd mély sebek tátongtak. A holttest mellett egy véres zsebkendő hevert. A pénzt nem találták meg a zsebkendőben.

A borzalmas bűntény ügyében a csendőrség erélyes nyomozást indított, amely három nap alatt teljes eredményre vezetett. A nyomozó közlegyeket a holttest mellett talált véres zsebkendő vezette nyomra, amelyről megállapították, hogy az Lazics Koszta szokolováci napszámos tulajdona. A napszámost csakhamar előállították és az rövid tagadás után bevallotta, hogy az asszonyt ő gyilkolta meg.

— Hetek óta munka nélkül voltam — mondotta vallomásaiban a gyilkos — és amikor meghallottam, hogy Ninkovic Sztjevan felesége pénzért megy a városba, nyomban elhatároztam, hogy utána megyek, megölöm és a pénzt elveszem tőle. Az asszony gyalog ment Banjalukára, felvette a pénzt, majd betért egy vendéglőbe, evett valamit és ugyancsak gyalogosan megindult visszafelé. Én mindenütt a nyomában voltam. A falu melletti erdőszégen hirtelen eléje topantam és rákiáltottam:

— Ide a pénzt, ha boldog az életed!

— Az asszony egész testében reszketve átadta a kendőjébe kötött pénzt. Én pedig felve attól, hogy elől, a marzammal hozott fejszével több csapást mértem a fejére és testére. Nyakából magasra szökött a vér, úgyhogy kezem és kabátom tele lett vérral. Elővettem a zsebkendőt és megtöröltem a kezemet és ruhámat. A zsebkendőt azután valószínűleg izgalomban a hulla mellett felejtettem.

A rablógyilkost kihallgatása után letartóztatták.

Eladta a rábizott butorokat egy budapesti beraktározó

A sikkasztó Jugoszlávia felé menekült

Budapestről jelentik: A budapesti főkapitányság csütörtök reggel óta egy szenzációs büncselekmény ügyében nyomoz. A büncselekmény áldozatai a magyar főváros legkülönbözőbb társadalmi rétegeiből kerültek ki, színészek, bankigazgatók, B-listás tisztviselők, szegény emberek, akiket értékes butoroktól, képeiktől, szőnyegeiktől fosztott meg két ismert budapesti beraktározó.

Budapesten a Dob-utca 90. szám alatt van Fischer Lajosnak évek óta Fischer Vacuum Vállalat név alatt beraktározó és lakástisztító vállalata, amely a lakástisztításon kívül azzal is foglalkozik, hogy olyanoktól, akiknek nincs megfelelő lakásuk, butort és szőnyeget vesz át megörzésre és erre kölcsönt is ad. A vállalat tulajdonosa Fischer Lajos hatványkötéses budapesti kereskedő, akinek György nevű fia is hasonló vállalatot vezet és az utóbbinak Budapesten a Reiter Ferenc-utcában volt beraktározó vállalata. A Fischer Vacuum Vállalat több évűződe áll fenn, a legnagyobb bizalomnak örvendett és mindkét vállalatnak igen sok megbízója és ügyfele volt.

Néhány nappal ezelőtt dr. Molnár Frigyes budapesti ügyvéd, néhai Molnár Viktor államtitkár fia, a Kossuth Lajos-utcában levő Solymosi-féle képerkenkedés kirakatában két értékes képet látott és az volt a gyanúja, hogy azok az ő családi képtárából származnak, amelyet a Fischer-féle vállalatnál raktározott be. Érdeklődésére az üzlet tulajdonosa kijelentette, hogy a képeket valóban a Fischer Vacuum Vállalat adta el ötszáz pengőért. Molnár nyomban a rendőrségre sietett, ahonnan detektívek mentek ki a két Fischer-é Fischer Lajos lakásán azonban azt a felvilágosítást kapták, hogy a cégtulajdonos üzleti ügyekben Beogradba utazott. Fischer György hozzátartozói pedig azt állították, hogy a fiatal Fischer tíddőbjának gyógyszerkezelése végett Rab-szigetére utazott el. A rendőrség elsősorban azt állapította meg, hogy a két vállalatnál beraktározott ingóságoknak már csak hűlt helyük van, azután azt, hogy egyik Fischernek sem volt külföldre szóló utlevele és hogy október harmincegyedikéig mindketten Budapesten voltak. Nyomban elfogatparancsot adtak ki a két beraktározó ellen és táviratilag keresték meg a beogradi rendőrhatalmasokat, hogy amennyiben Fischerék mégis Jugoszláviába utaztak, tartóztassák őket le. Megállapították, hogy a hatványkötéses Fischer Lajos az utóbbi időben rendkívül fényűző szórakozásokot folytatott, állandóan hajnalig mulatott nők társaságában és erre költötte azt a pénzt, ami az eladott tárgyakért kapott.

Fischerék áldozatai között van Csontos Gyula, az ismert budapesti színész is.

Amikor a leleplezött leplezik le

Villát vásárolt a külföldi levelekből klopolt pénzen egy zagrebi orosz emigráns

Zagreből jelentik: A zagrebi 2. számú postahivatalban nagyarányú visszaélést leplezték le. Ez a postahivatal kezeli a külföldről érkező levéltárgyakat és hónapokkal ezelőtt az igazgatóságának tudomására jutott, hogy a posta egyes közegei felbontják és nem kézbesítik ki azokat a külföldi leveleket, amelyekben pénz sejtlenek. A postaigazgatóság a legnagyobb titokban figyelni kezdte a kézbesítő személyzetet és azokat a hivatalnokokat, akik a külföldi levelek osztályozását végzik. A levéltárgyak azonban olyan óvatosan dolgoztak, hogy a házi nyomozásnak nem lett meg a kívánt eredménye. Időközben több feljelentés érkezett az igazgatóságra, amelyek arról szóltak, hogy a címzett nem kapta meg levelét, vagy pedig hányzóit belőle a pénz.

A posta igazgatósága először azzal a gondolattal foglalkozott, hogy a rendőrségen jelenti az esetet és egy detektívet bízta meg a nyomozással. Ezt a tervet azonban elvetették, mert attól tartottak, hogy a tettesek, akik nagy óvatossággal dolgoznak, megnezselik a veszedelmet és egy bizonyos ideig, amíg a megfigyelések tartanak, felhagynak visszaéléseikkel. Az igazgatóság más megoldást választott. Dolgozott a hivatalban egy Lukasijevics Petár nevű napidíjas orosz emigráns. Lukasijevics feltűnés nélkül figyelhette a postásokat és a kezelő személyzetet, a posta igazgatósága ezért Lukasijevicsre bízta meg a nyomozással. A napidíjas hivatalnok nagyszerűen oldotta meg feladatát és igen rövid idő alatt tíz levélhordót leplezett le, akikről kiderült, hogy rendszeresen fosztogatták a külföldi leveleket.

Néhány héttel később az igazgatóságra újból érkeztek feljelentések és reklamációk, amelyekből nyilvánvalóvá vált, hogy a rejtélyes kezek még mindig fosztogatták a külföldi levelek tartalmát.

A posta igazgatóságának egyre jobban megerősödött az a gyanúja, hogy a leveleket maga Lukasijevics, az igazgatóság bizalmasa fosztogatta. A postaigazgatóság külföldön leveleket adatott fel, ame-

lyeknek érkezéséről az igazgatóságnak pontos tudomása volt. Ettől kezdve figyelni kezdték Lukasijevicset és a apokban fellettesi akkor nyitottak be szobáiba, amikor Lukasijevics az igazgatóság preparált leveleit bontogatta fel. Asztalán szerteszét felnyitott levelek heverték és Lukasijevics mindent bevaltott.

Elmondotta, hogy régóta fosztogatta a leveleket és nem is hitte, hogy valaha is ráterelődik a gyanú. A nyomozás során megállapították azután, hogy a kifizetősi hivatalnok tavaly Zagreb villanegyedében villát vásárolt és ismerőseinek azt mőrdotta, hogy a pénz családi ékszerének értékesítéséből szerezte.

A megtévedt tisztviselőt letartóztatták és folytatják a nyomozást az általa elmulajdonított összeg megállapítására.

Riadót fuj a Heimwehr

Az innsbrucki gyűlés határozata

Bécsből jelentik: Az *Arbeiterzeitung* közlése szerint a Heimwehr országos vezetőségének székhelyén, Innsbruckban tartott ülésén Paast őrnagy, a Heimwehr vezérkari főnöke, beszámolt a politikai helyzet-

Paast őrnagy

ről. Hosszu vita után az értekezlet a következő határozatot fogadta el: »Mintán az a veszedelem fenyeget, hogy a polgári pártok kompromisszumra hajlanak szőrnva megegyeznek a szociáldemokratákkal az alkotmányreform kérdésében, ami a Heimwehrrel rokonszenvező polgári jobbszárny teljes vereségét jelentené. feltétlenül szükséges, hogy a Heimwehr most maga vegye kezébe az alkotmány sorsának irányítását. A Heimwehrnek ki kell lépnie eddigi tartózkodásából. Elérkezett a cselekvés ideje. Politikáját még abban az esetben is meg kell valósítania, ha esetleg összeütközésbe jut az államhatalommal. Bármilyen történjék, a Heimwehrt akcióképessé kell tenni és riadókézsültségben tartani.«

A konferencia azzal végződött, hogy futárokat küldtek a többi tartományi fővárosba, akik közölni fogják a határozatot az ottani Heimwehr csoportokkal.

TŐZSDE

Zürich, nov. 21. (Zárlat.) Beograd 9.12725, Páris 20.28, London 25.12 ötnyolcad, Brüsszel 72.075, Milánó 26.98, Madrid 71.75, Amszterdam 207.975, Berlin 123.24, Bécs 72.475, Szófia 3.73 háromnegyed, Prága 15.24, Varsó 57.80, Budapest 90.35, Bukarest 3.07 hétnyolcad.

Zagreb, nov. 21. (Zárlat.) Páris 221.25—223.25, London 274.97—275.77, Newyork 56.28—56.48, Zürich 109.440—1097.40, Milánó 294.55—296.55, Amszterdam 2275.26—2281.26, Berlin 13.49—13.52, Bécs 792.97—795.97, Prága 167.65—167.85, Budapest 987.54—990.54.

Beogradi értéközse, nov. 21. Az ünnep miatt zárva.

Noviszdai terménytőzsde. A noviszdai termény- és értéközsdén csütörtökön, e hó 21-ikén, pravoszláv ünnep miatt nem volt hivatalos tőzsdéforgalom.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 21. (Zárlat.) Kész-árúpiac, irányzat lanyha. Buza 77 kilós: tiszavidéki 22.95—23.35, felsőföldi 22.35—22.65, fehérmezei 21.40—21.65, pestvidéki 21.40—21.65. Buza 78 kilós: tiszavidéki 23.20—23.55, felsőföldi 22.55—22.85, fehérmezei 21.65—21.85, pestvidéki 21.65—21.85. Buza 79 kilós: tiszavidéki 23.50—23.90, felsőföldi 22.80—23.05, fehérmezei 21.90—22.10, pestvidéki 21.90—22.10. Buza 80 kilós: tiszavidéki 23.80—24.05, felsőföldi 22.85—23.10, fehérmezei 22—22.20, pestvidéki 22—22.20. Rozs: pestvidéki 14.85—15, mászármazású 14.85—15. Árpa: takarmány Ia 15.80—16.50, sőr, felsőmagyarországi 19.50—21. Zab Ia 14.50—15.50, Tengeri: morzsol 14—14.15. Határidőpiac, irányzat gyengébb. Buza: márciusra 23.47—23.48, májusra 24.18—24.19, Rozs: márciusra 16.58—16.59, Tengeri: májusra 16.51—16.53 pengő. Árak 100 kilónként, budapesti fuvarparitás értendő.

Budapesti sertés- és vágómarhavásár, nov. 21. Felhajtás 4000 darab sertés. Irányzat: vontatott. Árak: zsirsertés Ia urasági nehéz páronként 300 kilós 1.43—1.47, szedett közép zsirsertés 220—260 kilós 1.22—1.33, Zsir nagyban 1.70. Szalonna 3 darabos, táblás, sózott 1.50, négy darabos 1.46. Vágómarhavásár. Felhajtás 636 darab. Irányzat: lanyha. Árak: Ökör, tarka Ia 1.06—1.20, tehén tarka Ia 96—1.16, bika, tarka Ia 1.08—1.20 fillér, kilogrammonként.

Chicago terménytőzsde, nov. 21. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza december

(121.25) 124, március (128.125) 130 háromnegyed, május (132) 134 háromnegyed, Tengeri december (89.75) 91 egynyelcad, március (94.125) 94 hétnyelcad, május (95.875) 96 háromnegyed.

Winnipeg terménytőzsde, nov. 21. Középfolyamok: Buza december (133.375) 136 háromnyelcad, május (140.375) 143 ötnyelcad, július (141.875) 144 ötnyelcad.

Liverpool terménytőzsde, nov. 21. (Zárlat.) Buza december (8 sh 8 és fél d) 8 sh 11 egynyelcad d, március (9 sh 4 és fél d) 9 sh 7 egynyelcad d, május (9 sh 7 és fél d) 9 sh 10 egynyelcad d.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 160 (+8), Apatin 245 (+13), Bogojevo 263 (+8), Vukovár 196 (+10), Palánka 186 (+13), Noviszd 184 (+14), Zemun 250 (+18), Pansevo 238 (+20), Szmederevo 325 (+18), Orsava 240 (+6). Dráva: Mitrovica 522 (+18). Száva: Zagreb 154 (—2), Sábác 343 (+15), Beograd 218 (+21). Tisza: Becsej 4 (+10), Titel 202 (+18).

Megkezdődtek a tárgyalások a Saar-vidék kiürítéséről

Ujabb kormányválság fenyegeti Franciaországot

Párisból jelentik: Csütörtökön délelőtt tízenegy órakor kezdődött a külügyminisztériumban a német-francia konferencia a Saar-tartományról. Francia részről az az álláspont alakult ki, hogy az értekezleten kizárólag gazdasági kérdésekről tárgyaljanak, a németek azonban elsősorban a Saar-kérdés politikai oldalát akarják feszegetni. A francia álláspont szerint a cél az, hogy tisztázzák a Saar-vidék esetleges kiürítésének pénzügyi és gazdasági következményeit. A versaillesi szerződés értelmében ugyanis 1935-ben a Saar-tartományban népszavazást kell elrendelni, melynek kimenetele egyáltalán nem kétséges. A Saar-konferenciát a franciák épen azért hívták össze, mert befátták, hogy a Saar-vidék tisztára német lakossága Németország mellett fog szavazni.

A kormányt nagyon kellemetlenül érintette az a körülmény, hogy Franklin Bouillon a kamarában interpellációt terjesztett elő, amelyben rosszalta a tárgyalások megkezdését. Minthogy ennek az interpellációnak tárgyalása igen könnyen kormányválságot idézhetett volna elő, Franklin Bouillon nagy kapacitással árán rábírták, hogy egyelőre vonja vissza interpellációját, amelyet később esetleg a külügyi költségvetés tárgyalása során fog ismét előterjeszteni. A kormány ezzel nagy veszedelmetől menekült meg.

Tüdőbetegek!

Sok ezren már meggyógyultak!

Kérjék azonnal könyvem a új táplálkozási művészetről,

amely már annyi ember életét megmentette. Ez a táplálkozási mód a megszokott életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. — Az éjszakai izzadás és köhögés megszűnik, a test-súly gyarapszik és a fokozatos elmeszesedés a betegséget meggyógyítja. Az orvosi tudomány komoly emberei

igazolják módszerem kiválósgát és azt szívesen alkalmazzák is. Minél hamarabb hozzáfogok a táplálkozási módhoz, annál jobb.

Teljesen ingyen

kapja meg a könyvem, amely sok fontos tudnivalót tartalmaz. Kiadóm mindössze csak

10.000 ingyen könyvet

küld szét, írjon tehát még ma, hogy Ön is azok közé a szerencés emberek közé tartozhasson, akik könyvéhez hozzáfuthatnak.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln

Rieschalenstrasse 24 Abteil. 10 628

HIREK

ÁKOM-BÁKOM

Ez a barátom mindenáron szeretné megtudni, hogy mi lesz vele a halál után. Szakadatlanul kétségekben hánykodik, türelmetlenkedik. Sietsége előttem oly céltalannak és nevetségesnek tetszik, mint a gyorsvonaton utazóé, aki, hogy segítsen neki és hamarabb megérkezzék, idegességében a kocsi folyosóján futkos.

*

A szobalány takarítás közben kibámolt az ablakon. Szemével majd elnyeli az utcát. Tudjátok mit csinál ő ezekben a pillanatokban, melyeket ellopott robot idejéből? Most él igazán, most lélekszik. Kikönyököl az élet páholyából és szemléli a nagy színjátékot.

*

Kihez hasonlít ez a botfülü kritikus? Egy süket szívspecialistához.

*

»Halotti dal egy modern Croesusra«. Lew Sarett amerikai költő verse:

A hold ezüstdollár volt neki, messze
Az égre titkos kézzel kihimezve.
Arany a nap, de nem aféle talmi
Élcenni, csalni,
A csillag az tizenkes, valahány,
Az éjszaka számláló — asztalán.
Most ott hever, elment pihenni.
Szemén megannyi penny.

*

»Ügyeljünk a védjegyre!« ordítanak rám a különböző falragaszok és használati utasítások. Modern életünkben valóban követelődő. Ha csak a különböző gyártmányok ilyen irányú intelmét fogadnám meg, akkor aligha maradna egyébre időm, minthogy szüntelenül a védjegyekre ügyelek.

*

Ősz a gyorsvonatból. Nyárfa, zuzmarás fővel, zöld és ezüst. Bükk, olyan színű, mint az a piroscsor, melyet sok vízzel hígítottunk föl. Szilfa, merőben rozsdás, juhar, sárgaréz levelekkel. Mossze, a szőlő pásztaí mögött szerényen egy bokor királyi biborban. Milyen szépek. De vajon kiknek szépek? Ezen az elhagyott vidéken rájuk se néznek. Nyilván titokban, szenvedélyből, maguk számára üzik a szépséget. Tárlat, közönség nélkül, szerzői est, üres ház előtt. Szenvedő, vérző, igaz művészek. Vannak még ilyenek is.

Kosztolányi Dezső

*

— **Küldöttségek Popovics Dáka bánánál.** Noviszadról jelentik: Csütörtökön ismét több küldöttséget és előkelőséget fogadott Popovics Dáka bán. Megjelent a bánál Dunjics Radoszláv, dr. Popov Milorad királyi közigazgató. Fogadta a bán Príbicevicsvo község és Kucora község küldöttségeit, amelyek a régebbi jegyzők visszahelyezését kérték. Banatski Aradac község deputációja arra kérte a bánt, hogy a képviselőtestületben a szláv elemek részére nagyobb létszámot biztosítson. Felkereste a bánt a szlovákok népes küldöttsége is. A szlovákok ezt megelőzőleg a Szlovák Bank üléstermében gyűlést tartottak, amelyen dr. Bulik Jan ügyvéd elnökölt. Az ülésen, amelyen résztvettek a jugoszláviai szlovák kulturális és nemzeti egyesületek kiküldöttjei, elhatározták, hogy a szlovákok kulturális, gazdasági és nemzetiségi törekvéseit és kívánásait memorandumba foglalják és azt a bán elé terjesztik. A szlovákok küldöttsége ezután felkereste Popovics Dáka bánt és Misovic Vidoje segédját, akiket üdvözöltek. Bejelentették, hogy a memorandumot két nap múlva beterjesztik. Üdvözölte Popovics Dáka bánt a noviszadi járási tanítók küldöttsége is.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint enyhe és nyugaton inkább ködös idő várható. Keleten éjjeli fagygal.

— **Kinevezések a technikai főtisztviselői karban.** Beogradból jelentik az Avala: Ófelsége Alekszandar király az építészeti miniszter javaslatára nagyobbarányú kinevezéseket eszközölt az egyes járásek technikai személyzetében. A dunai bánóság területén a kinevezések a következők: Sabranszki Jovant a szombori technikai szekció mérnökét a szombori főtisztviselői sághoz technikai tanácsossá, Manojlovics Mile mérnököt ugyanide technikai főelőjáróvá, Pociacs Jakobot, a beogradi technikai szekció főmérnökét a szuboticeai járási főtisztviselői sághoz technikai tanácsossá, Láncoš Nenadot a noviszadi főtisztviselői sághoz technikai tanácsossá, Kumanovac Nikolat ugyanide technikus-sá, Filipovics Milivojot a beckerleki főtisztviselői sághoz technikai tanácsossá, Gesthold Dragutint és Preiszler Stevant ugyanide technikusokká. Tomics Momcsilót a vracsari főtisztviselői sághoz technikai tanácsossá, Saerlovics Ljubomirt és Melioranszki Cirilot ugyanide technikai főelőjáróvá, Bekur-Tomics Jelenat a vrsaci járásba, Rakics Szeptant a pozsaveváci járásba, Jovanovics Szeptant a kragujeváci járásba technikai tanácsosokká, Braduljevics Vojint pedig a kragujeváci járásba technikai főelőjáróvá nevezték ki.

— **Egy központból látják el árammal egész Szlovéniát.** Beogradból jelentik az Avala: Dr. Korosec Antun erdő- és bányaiügyi miniszter javaslatára a minisztertanács jóváhagyta azt a szerződést, amely a velényi állami bánya és a kranyi községi villamosközpont között jött létre. A kranyi központ kötelezte magát, hogy ötven éven át kizárólag a velényi bánya villanytelepéből fog használni villanyáramot. A velényi villamos központ az ország legnagyobb villamos központjai közé tartozik. A telep kétezeröttszáz lóerővel dolgozik, de mindenkor fokozhatja termelését. A vilamos központ tüzelőanyagát a bányában nyert szén, amelyet eddig igen nehezen tudtak értékesíteni és azért határozták el a nagy centrálé építését. A velényi vilamos központ a közeljövőben ki fogja építeni hálózatát az egész erdős vidékre a Száva völgyében és a padinai völgyben és így ez az egy központ fogja szolgáltatni az áramot az egész Szlovénia területén.

— **Clemenceau állapota súlyosodott.** Párisból jelentik: Clemenceau állapotában csütörtökön délelőtt váratlanul rosszabbodás állott be, amely a volt miniszterelnök környezetét rendkívül nyugtalanítja. Orvost hívtak, aki fájdalomcsillapító szereket adott a betegnek, de a fájdalmak később visszatértek. A kezelőorvos szükségességnek tartotta kánceromielékiót is adni, hogy a szív működését elősegítse. A beteg állapotát rendkívül komolyan tartják.

— **Beültették egy bukkot darabot Budapesten.** Budapestről jelentik: A rendőrkapitányág beültette a Magyar Színház műsorán szereplő »Piroska és a farkasok« című darab további előadását, azzal az indoklással, hogy a darab szelleme és egyes jelenetei a jóerkölcsökre ütköznek. A darab, amelyet Faragó Sándor írt, különben is megbukott és lekerült a műsorról, úgyhogy a rendőrség intézkedése már csak elvi jelentőségű.

— **Főtisztviselői sághoz a szuboticeai ügyészségen.** A szuboticeai államügyészség árhojtást hirdet kétszáz köbméter tüzelőfára és két vagon szénre gőzfűtési célkra. Az árhojtás napja november hó 23. A feltételek megtudhatók az államügyészségen (törvényszéki palota 5. számú ajtó) Beleszlin Obrad irodavezetőnél.

— **Fárasztó üléseken tornászni fognak az angol képviselők.** Londonból jelentik: Oldfield képviselő interpellációt terjesztett be a közmunkaügyi miniszter elé, amelyben tornacsarnok felállítását kéri a parlamentben, hivatkozással arra, hogy fárasztó ülések közben a képviselők csak tornagyakorlatokkal tudják megőrizni frissességüket. A tornacsarnokot természetesen csak az alsóház fiatalabb tagjai használnák, míg az idősebb képviselők részére Oldfield kényelmes karosszékek beállítását kéri.

— **Leányvöze van egy berlini betörőbandának.** Berlinből jelentik: A főváros nyugati részében néhány hét óta betörőbanda garázdálkodik, amelynek vezére a nyomozás eddigi adatai szerint egy fiatal leány. A banda behatolt egy potsdami divatruizletbe és több mint tizezer márka értékű fehérműt vitt el. Néhány órával később a banda egy ékszerüzletet próbált kifosztani, itt azonban meglepték őket, úgy hogy menekülniük kellett. Bár a rendőrség órákon át nyomokban volt, a banda tagjainak végül mégis sikerült megszökniük.

— **Álbierek Hinderburg haláláról.** Berlinből jelentik: Fővároszerte azt híresztelték, hogy Hinderburg birodalmi elnököt szélhüvely érte és csütörtökön délelőtt már mindenütt azt beszélték, hogy az elnök meghalt. Illetékes helyen a rémhírekről azt mondják, hogy teljesen alaptalanok és az elnök a legjobb egészségnek örvend. Még nem lehet tudni, honnan származtak a riasztó hírek.

— **Az Angol Bank öt és fél százalékra szállította a kamatját.** Londonból jelentik: Az Angol Bank főtanácsa csütörtök délelőtti ülésén a kamatját 6 százalékról 5 és fél százalékra szállította le.

— **A noviszadi Radnik dalárda Beogradban.** Noviszadról jelentik: A beogradi munkásság november huszonegyedikén ünnepséget rendez Tucovic Dimitrije a háború előtti munkamegzalaton vezérének emlékére. Az ünnepségen résztvesz a noviszadi Radnik dalárda a noviszadi szakszervezetek szőlőről száz munkás jelenik meg az emlékműnél.

— **Halál a váróteremben.** Noviszadról jelentik: Szikora Andrija hatvanöt éves beckerleki lakos csütörtökön délelőtt a noviszadi vasútállomás harmadik osztályú várótermében várta a vonat indulását. Az öregember eközben rosszul lett és szívszünetet szenvedett. Többeknek feltűnt a mozdulatlanulülő sápadt ember és mikor megérintették, kiderült, hogy nem él. Holttestét a hullaházba szállították.

— **Elfogtak két veszedelmes oszleki betörőt.** Oszlejkéről jelentik: Oszlejekken az utóbbi napokban tíz betörés történt. Legutóbb Bröder Filop kereskedő lakásában jártak betörők és a nyomozás során megállapították, hogy a betörést csak olyan személy követhette el, aki ismerte a helyi viszonyokat. Kiderült, hogy az előző napokban a házban dolgozott Antics Jerko lakatos, akiről megállapították, hogy nem régen szabadult ki a börtönből. Anticsot letartóztatták és lakásán megtalálták a lopott holmik nagyrészét. Antics ezután bevallotta, hogy ő és Milankovics Dusan nevű társa követtek el Oszlejekken a sorozatos betöréseket. Milankovicsot, aki szintén most szabadult ki a fogságból, letartóztatták és mind a kettőjüket átadták az ügyészségnek.

— **Autóelgázolás Oszlejekken.** Oszlejkéről jelentik: Oszlejekken a Zsupanszka uca sarkán szerdán egy autó elütötte Singer Jeró negyedik gimnazistát. A kis diák súlyosan megsérült. Az utóbbi napokban ez a nyolcadik súlyos autóelgázolás Oszlejekken. A sofőr elen megindult az eljárás.

— **Törvényerőre emelkedett a jugoszláv-spanyol kereskedelmi szerződés.** Beogradból jelentik az Avala: Csütörtökön törvényerőre emelték a jugoszláv-spanyol kereskedelmi szerződést, amelyet ez év szeptember 27-ikén írtak alá Madridban. A jugoszláv delegáció nevében Jankovics Dragomir madridi jugoszláv követ írta alá a szerződést. Az új kereskedelmi szerződés a ratifikációs okmányoknak a napokban megtörténtő kicserélése után lép életbe.

— **A kisebbségek és a szlovák néppárt kikapcsolásával alakul kormánykoalíció Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: Údrzal deszignált miniszterelnök kormányalakítási tárgyalásai érdekes fordulatot vettek, amelynél egy bel-, mint külpolitikai tekintetben nagy jelentősége van. A német kormánypártok nagy meglepetésére szerdán este az az, ugylátszik, végleges kombináció merült fel, hogy az új kormányt az 1925-ben megbukott cseh nemzeti koalíció pártjai alakítják meg, az összes nemzeti kisebbségek, sőt a szlovák néppárt kikapcsolásával. Az új kormányban tehát az eddigi német kormánypártok sem kapnak helyet, hanem az új koalíciót kizárólag a cseh pártok fogják megalakítani, a szocialista és a polgári pártok egyaránt. Az egyensúly nagyjában biztosítva van, miután a cseh szocialista és a cseh polgári képviselők száma egyenlő. Az új koalíciónak 170 képviselője lesz, úgyhogy az abszolút többség mindenképp biztosnak látszik, tekintettel arra, hogy a képviselői mandátumok száma pontosan háromszáz.

— **Százötven év után felfedezték, hogy Cassanova — erkölcstelen.** Budapestről jelentik: Csütörtökön detektívek jelentek meg a budapesti könyvkereskedésekben s összeszedték és lefoglalták a Cassanova élete és szerelmi című könyvet, valamint a többi Cassanova-memoárt. Cassanova memoáriái több évtized előtt jelentek meg magyar nyelven s néhány év előtt az egyik Cassanova-könyvből új kiadást rendeztek, amiből annak rendje-módja szerint köteles példány került az ügyészséghez. Sokáig felvágatlanul porosodott az ügyészségen a könyv, míg mostanában valamelyik ügyész elolvasta s rácsmélta arra, hogy Cassanova erkölcstelen. Erre indítványt tett a vizsgálóbíróhoz a könyv elkobzása iránt. A vizsgálóbíró elrendelte a világszerte ismert könyv elkobzását.

— **Szabadlábra helyezték a gyilkossággal vádolt Lampel Péter német író.** Breslauból jelentik: A vér-bíróági gyilkossággal vádolt Lampel Péter, aki harmadik hete ül már vizsgálati fogságban, két társával együtt csütörtökön szabadlábra került. A vizsgálóbíró ugyanis a vádlottak védőinek indítványára úgy döntött, hogy a vádlottakat huszezer márka óvadék ellenében szabadlábra helyezi. A védők ezt az összeget csütörtökön letétbe helyezték és így Lampel Péter és társait szabadonbocsátották.

— **Báromezer iskola szülők részére.** Newyorkból jelentik: Szülők számára 3000 iskola nyílt meg Amerikában az utolsó évben. 300.000 szülő látogatta az iskolát. Negyven éven felüli szülők már nem irakozhatnak be a tanítézetekbe.

— **Hollandiában megalakult a fasiszta szervezet.** Amszterdamból jelentik: A hollandiai fasisztaszervezet elhatározta, hogy nemzeti ifjusági gárdát szervez a baloldali törekvések ellensúlyozására. Az ifjusági gárda tagja lehet minden tizenkettedik életévét betöltött holland ifjú. A gárda tagjai olasz mintára fekete inget fognak viselni.

— **Halálos vonatelgázolás Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Csütörtökön reggel öt óra tájban halálos vonatelgázolás történt Noviszadon a Futaki-uti első vasuti átjáró közelében. Illés István hatvanéves Darányi-telepi lakos több kannában tejet akart a városba vinni. Illés éppen át akart menni a síneken, amikor egy mozdony robogott át a pályán. A mozdonyvezető észrevette a síneken botorkáló embert és fűtyjelzéseket adott le. Illés meghallotta a jelzést, el akart ugrani, de meghalt, elesett és a vonat átment rajta. A szerencsétlen ember a helyszínen meghalt. A rendőrség részéről Jurisics Andrija rendőrkapitány és dr. Kluka Györgye rendőrorvos jelentek meg a helyszínen és megállapították, hogy a szerencsétlenségért nem terhel senkit felelősség.

A fagy beállta előtt

szerezze be

sav- és vegyszerszükségletét

legelőnyösebben

Kemikalija Novisad, Arse Teodorovića ul. 7

— Az ideai kereskedelmi és forgalmi adójavaslatokat közszemlére helyezték Szaboticeán. A szuboticei adóhivatal közli, hogy az ideai kereseti és forgalmi adójavaslatokat az 1801. számtól 2700-ig közszemlére helyezte november 20-tól 28-ig bezárólag. Ezek között vannak a piaci árusok, ügyvédek, közjegyzők, bírósági végrehajtók, vámközvetítők, orvosok, állatorvosok, fogorvosok, technikusok, gyógyszerészek, vállalkozók, újlajdosok, kádárok, publicisták, szülésznek, aratógéptulajdonosok, szőkealmotulajdonosok, kovácsok, kazánkészítők, cipészek és csizmadiaik. A javaslatokat, valamint azt, hogy melyik napra van kifizéve az adótárgyalás, november 28-ikáig a váróháza második emelet 130. számú szobájában lehet megtekinteni. Ezekben az ügyekben is az adóigazgatóság épületében a 7. számú szobában tartják az adótárgyalásokat a kifizető napon. A tárgyalások pontosan nyolc órákor kezdődnek.

— Árdrágítási feljelentés a becskereki pékek ellen. Becskerekről jelentik: Tíz becskereki pékmester ellen árdrágítás miatt eljárás indult. A feljelentés szerint egyes pékek ötven-hatvan gram súlyú kenyérszűrtől készült, mákkal behintett fonottkalácsot három dinárért árúsítanak, míg mások ugyanezt másfél dinárért adják. Azonkívül a kiflik és perecek súlya nem megfelelő. Két kifli kilenc és fél dekát, két sóskaletes tizenhárom dekát nyom. Továbbá tizenhét dekás kis veknit a pékek egy dinárért, a harmincöt dekásat két dinárért árúsítják.

BEUREGARD PENZIONATUS

FIATAL LEÁNYOK RÉSZÉRE

CORSEAUX — Vevey mellett — Suisse

Gyönyörű, egészséges fekvés. Nyelvek. Zene. Sport. Prospektus

— A szuboticei munkáskamarai kirendeltség felhívása. A szuboticei munkáskamarai kirendeltség közli, hogy a Beogradba utazó munkások megszállhatnak a nemrég megnyitott munkásokotthonban, ahol egy éjszakra öt dinárt fizetnek a szobáért. A szállodába érvényes bonokat a kirendeltség árúsítja Szaboticeán. Felhívja a kirendeltség azokat a tagokat, akik részt akarnak venni vasárnap és hétfőn a szerbiai munkáskamara Beogradi közgyűlésén és a háboruban elhalt Tucovics Dimitrije munkásvezér emlékkönyvélyén, hogy pénteken este hét órákor jelenjenek meg a kirendeltség olvasóköriében megbeszélés és az igazolványok átvétele végett.

— A Vrbász SC Mikulás-délután rendez. A VSC december 6-ikán a kaszinóban Mikulás-délután rendez a gyermekeknek. Az ajándékokat egy bizottság gyűjti össze és ünnepség keretében adják át a gyermekeknek.

Kötött női kosztümök

215 din.-tól kezdve Klein Jerónél
Noviszád, V. Becskerek, Zenta

— Kőműves- és ácsanfolyam nyílik Szaboticeán. A noviszádi kereskedelmi és iparkamara értesítést küldött csütörtökön a szuboticei ipartestülethez, amelyben közli, hogy a kamara ez évben kőművesek és ácsok részére tanfolyamot nyit Szaboticeán. A tanfolyam ötvenöt napig tart december és január hónapokban. Azok, akik a tanfolyamot sikeresen elvégzik, mesteri oklevelet kapnak. Az ipartestület felhívja az érdekelteket és kőműveseket, hogy minél előbb jelentkezzenek az ipartestületi titkárnál, aki részletes felvilágosítást nyújt.

— A szuboticei szerb nőegylet teadélutánja. A szuboticei szerb nőegylet vasárnap délután négy órákor a Szrpszki Kralj-kávéház különteremben teadélután rendez. A teadélutánra külön meghívókat nem bocsátottak ki.

— Osziyekeken letartóztatták egy négy év óta keresett rablógylókat. Osziyekekről jelentik: Lornics Ivó pozsegi gazdálkodót 1925 tavaszán meggyilkolta és kirabolta Jurkovics Toma pozsegi munkás. Lornics és Jurkovics régi ismerősök voltak és egy napon a gazdálkodó említett tett Jurkovics előtt arról, hogy aznap milyen kitűnő üzletet csinált. A munkás azon az éjszakán belopózott Lornics házába, magához vette a pénzt és éppen távozni akart, amikor feldöntött egy székot és a zaira betoppant a szobába a gazdálkodó, aki felismerte a tolvajt és csendesen megjegyezte: »Hát ez a köszönet, amiért annyiszor segítettek?« Jurkovics a következményektől való félelmében kést rántott elő és egyetlen szurással megölte a gazdálkodót. A dala-kodás zájára bejött a szobába a gazdálkodó felesége, akit Jurkovics szintén leszart, majd kifosztva a lakást, elmenekült. Az asszony később felgyógyult és megnevezte a gyilkost, aki azonban elütni Pozsegáról. Azóta kereste a rendőrség és most Osziyekeken elfogták. Jurkovics az osziyekei cukorgyárban Skender Vinko álnév alatt alkalmazást kapott és négy éven keresztül feleltette megelégedésére végezte munkáját. Jurkovics beismerte a rablógylósságot, mire letartóztatták és Pozsegára szállították.

— Még nem állapították meg a Szaboticeán a vasúti sineken talált holttest személyazonosságát. Kedden reggel, mint ismeretes, Szaboticeán a Zorka műtrágyagyár és a szerb temető között a vasúti sineken egy férfi borzalmasan összeroncsolt holttestére bukkantak a járőrök. Az ismeretlen embert a Szaboticeáról Szombor felé haladó személyvonat elütötte és kettévágta. A szerencsétlenség áldozatánál nem találtak semmiféle olyan írást, amelyből kiléte megállapíthatók volna. A rendőrség a nyomozást megindította, de eddig nem sikerült az áldozat személyazonosságát megállapítani. A rendőrségen senki nem jelentette hozzátartozója elütnését és így az a rendőrség feltevése, hogy az elgázolt ember nem szuboticei lakos. Az áldozat fényképét a rendőrség folyosóján közszemlére tették ki. A sineken talált férfi harmincöt-negyven éves lehet, valószínűleg földműves, tarka inget és sötét ruhát viselt.

— Tizenkét új bíboros. Rómából jelentik: Vatikáni körökből kiszivárgott hírek szerint a közeljövőben tizenkét új bíboros kinevezésére kerül sor. Többek között valószínűleg Verdier, az új párisi érsek, továbbá Seragini, Marchetti, Faceli, Tedescini érsek és egy brazil érsek fogják megkapni a bíborosi kalapot.

— Arnesztát kapott az amerikai petróleumkirály. Newyorkból jelentik: Sinclair, a világhírű petróleum-vállalkozó, akit, mint ismeretes, hatóság elleni erőszak miatt nyolc havi fogházra ítélték, a napokban kiszabadult a washingtoni fogházból. Sinclairnek még nyolc hetet kellett volna kitöltenie, ezt az időt azonban, miután a fogházban példás magaviseletet tanúsított, elengedték neki.

— Kilencszázezer dináros sikkasztás egy szarajevói bankban. Szarajevóból jelentik: A Boszanszka Indusztrijazska Banka néhány nappal ezelőtt feljelentést tett a rendőrségen tisztviselője, Prnjatovics Nikola ellen, aki a feljelentés adatai szerint hosszú időn keresztül sikkasztásokat követett el a bank kárára. Prnjatovicsot elő akarták állítani a rendőrségen, ekkor azonban kiderült, hogy a tisztviselő, aki megnevezte, hogy sikkasztásait felfedezik, megszökött Szarajevóból. Szerdán hivatalos vizsgálatot tartottak a bankban és ez alkalommal kiderült, hogy Prnjatovics összesen mintegy kilencszázezer dinárral károsította meg a pénztárat. A sikkasztó banktisztviselő ellen körözlevelet adtak ki.

— Köhögést, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajokat biztos eredménnyel gyógyít a Sirolen Gyógyszertárakban kapható.

— Kínai orvosok tanulmányutja Délszerbiában. Szkopljéből jelentik: Szerdán három kínai orvos érkezett a városba. A kínaiak a Carnegie-intézet ösztöndíjával tanulmányúton vannak és az Egyesült Államokból egyenesen Délszerbiába jöttek, hogy az intézet megbízásából a délszerbiai közegészségügyi és higiéniai intézményeket tanulmányozzák. Az exotikus vendégeket a tanulmányút egész ideje alatt dr. Stampar Andrija egészségügyi miniszteriumi osztályfőnök fogja kalauzolni.

— A pincérlány halálos szerelme. Szpljtből jelentik: Vrocsina Ljubica pincérlány szerdán este a tengerbe vetette magát és mielőtt segítségére siethettek volna, elmerült a hullámokban. A pincérlány a parton lovetette felsőruhát és a zsebében egy levelet találtak. Ebben az életút nő azt írta, hogy szerelmes volt egy szplji fiatalemberbe, aki azonban nem viszonozta érzelmeit és ez keserítette el annyira, hogy eldobta magától az életet.

Az állami osztálysorsjegyek sorsjátékának fő huzásai

december 2-ig tartanak

Huzás mindennap!

A huzások eredményeit mindennap közölni fogjuk

Lepodat és Jovanovics

sorsjegyfőirásítók, Subotica 326

A november 20-iki huzáson a következő számok nyertek:

10.000 dinárt nyert: 82489.
4.000 dinárt nyert: 37456, 83293.
2.000 dinárt nyert: 41362, 47776, 52365, 58507, 71972, 79558, 81054, 86883, 124649.
500 dinárt nyert: 4624, 79, 7714, 42, 54, 96, 8024, 57, 63, 10504, 11904, 34, 56, 15207, 15529, 89, 24426, 24713, 57, 64, 78, 28312, 58, 32768, 97, 33770, 48, 35020, 63, 85, 89, 37403, 55, 85, 38522, 40317, 40405, 41, 60, 85, 45521, 46577, 47731, 48, 77, 83, 48857, 86, 89, 49202, 11, 54, 49979, 54915, 29, 37, 41, 57, 85, 57575, 57647, 58507, 26, 58807, 60052, 55, 66, 90, 64717, 87, 67926, 37, 71299, 73357, 72, 83, 78409, 76, 96, 80715, 47, 49, 92, 81041, 83110, 82, 91, 83550, 60, 86103, 53, 72, 86823, 62, 91808, 62, 65, 96325, 35, 65, 98774, 77, 92137, 82, 105384, 92, 108004, 25, 49, 72, 76, 92, 100, 108661, 92, 110308, 64, 113119, 58, 98, 113973, 80, 115010, 53, 85, 99, 116938, 59, 118719, 39, 41, 83, 120809, 15, 39, 122969, 70, 123209, 27, 58, 60, 83, 124385, 124615, 69.

Heumann Irén, Dora Menzler leipzigie egészségi és művészi testgyakorló iskolájának okleveles tanárnője december 1-én női és gyermek testgyakorló-tanfolyamot nyit a Labor-palota I. emeletén. A tanfolyamon a napközben elfoglalt nők részére esti tanítás is lesz mérsékelt díj mellett. Beiratás november 23-tól kezdve délelőtt 11—1 és délután 4—6 között az iskola helyiségében.

— Jövedelmi és forgalmi adótárgyalások Noviszádon. Noviszádról jelentik: A noviszádi városi tanács hivatalosan közli, hogy a noviszádi fuvarosok, cipőkereskedők, vendéglősök, butorkereskedők, úgynökök, közvetítők és kis dohányárusok jövedelmi és forgalmi adójavaslatát elkészülték és azokat november 21—28-ig a városi adóhivatalban közszemlére teszik ki. A felsorolt foglalkozású emberek adótárgyalásait december 2, 3, 5, 6, és 7-ikén a pénzügyigazgatóság 5-ös számú szobájában tartják meg.

— Vallási előadás Noviszádon. Noviszádról jelentik: A Krisztuskövető zsidó misszionáriusok noviszádi otthonában, Szarajevzka ueca I. szám alatt, vasárnap, november 24-ikén Weinmann Helón misszionárius »Krisztus-e az igazi názáretii Messiás?« címmel vallási előadást tart, amelyen érdeklődőket szívesen látnak. Belépődíj nincs.

Kraljevbregei pezsgő a vezető márka

— A rendőrség felhívása a szuboticei üzletlajdosokhoz. A szuboticei rendőrség felhívja az üzletlajdosokat, hogy a tartományi főispánság zárórarendelethez szöveget kinyomatták és plakátolni fogják. Az új zárórarendelet a plakátok megjelenése után való napon lép életbe és a rendőrség felszólítja az üzletlajdosokat, hogy a zárórarendelet utasításait pontosan tartásák be.

— A svájci Ofa r. t. felemelte alaptőkét. Az Ofa r. t., amely eredetileg magyar alapítás, de székhelyét Svájcba tette át, alaptőkét 1.830.968 svájci frankról 5.899.968 svájci frankra emelte fel. Az alaptökeemelés egyik oka, hogy az Ofa nagyobb érdekeltséget vállalt a szarajevói Varda faipari r. t.-nél s egyébként is számottevően kibővítette jugoszláviai érdekeltségét.

Ne kinezza gyermekeit a közönséges, nyúlós csukamájolajjal,

hanem adjon nekik

JEMALT -ot,

ezt az aranyárgyú port 30% csukamájolajjal és száraz maláttal, amelynek tépítéke ma már általánosan ismert.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

Vasutasbálat rendez a Nacionalista Vasutasok és Hajósok szuboticei szervezete november 30-ikán este 8 órai kezdettel a Bárány-szálló összes helyiségeiben. A nagysikerűnek ígérkező bál iránt nagy érdeklődés mutatkozik nemcsak a vasutaskörökben, hanem a polgárság részéről is.

— Ignis J. Wirth tüzianyagkereskedés Palicsi-uton, la kocsot és tüzfát házhoz szállít nagyban és kicsinyben.

— Meggyilkolta az anyját, hogy hozzájusson az örökséghez. Kolozsvárról jelentik: A galui havasokban levő Fatenci községben borzalmas anyagiakosság történt. Sodran Irimie erdőmunkás megölte édesanyját, akitől örökséget várt. Az öreg asszony minden vagyonát fiára írta, aki azonban nem győzte bevárni anyja halálát, ezért elhatározta, hogy elterzi láb alól. Kedden este rátámadt édesanyjára, akinek torját egy éles késsel elmetszette, majd addig táncolt rajta, amíg a szerencsétlen asszony borzalmas kínok között kiszenvedett. Az elvetemült anyagiakost letartóztatták.

Szenvedő nőknél a természetes Ferenc József keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéző elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a »Ferenc József« víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Megjelent a Letopisz új száma. A noviszádi Szrpszka Matica akadémikus nivóju, kitűnő folyóiratának, a Letopisznak új száma most jelent meg a szokott gazdag és értékes tartalommal. Az új számba Jr. Nikics Fedor, Makszimovics Deszanka, Blagojevic Deszimir, Mitrov Nenad, Iljics-Skurka Verka, Popovics Vladeta, Risztics Marko, Szavics Milan, Gyorgyevics Szeptan, Przsics Ilja, Popovics Radomir, Milenkovic Vladislav, Occidentalís, Banica Szvetitszláv és mások írtak cikkeket, tanulmányokat, verseket és novellákat.

KÖZGAZDASÁG

Dr. Franges miniszter jelenlétében
zárult be a noviszadi baromfikiállításA földmivelésügyi miniszter a kiállítás sikeréről s a baromfi-
tenyésztés jövőjéről

Dr. Franges Ottó földmivelésügyi miniszter csütörtökön délelőtt fél tíz órakor a beogradi gyorsvonattal a noviszadi fajbaromfi és galambkiállítás megtekintésére dr. Prohaszka Ljudevit földmivelésügyi miniszteri osztályfőnök és Jovicic Milán kabinetfőnöke kíséretében Noviszadra érkezett. A minisztert a pályaudvaron dr. Borota Branislav polgármester és Dungserszky Gyorgye nagybirtokos várták és fogadták.

Dr. Franges Ottó földmivelésügyi miniszter a pályaudvarról dr. Dungserszky Gedeon nagybirtokoshoz hajtatott, ahol a miniszter közel egy órát időzött, azután kísérete társaságában fél tizenegy óra tájban a fajbaromfi- és galambkiállítás helyiségeibe ment, ahol a fajbaromfi- és galambtenyésztés egyesület vezetője, Ivkovic Nikola elnökkel az élen, fogadta. Az udvarban egybegyűltek a gazdasági élet vezető tényezői és a sajtó képviselői.

Ivkovic Nikola, a kiállítás elnöke, Sztrukin Sztankó, a dunai bánág belügyi osztályának főnöke, Dungserszky Alekszandar nagybirtokos és Matic Milorád, a vajdasági komlótermelők egyesületének igazgatójából álló bizottság élén meleg szavakkal köszöntötte dr. Franges Ottó minisztert és a kiállításrendező bizottság nevében nagy örömeinek adott kifejezést, hogy a miniszter a kiállítást meglátogatta és jelenlétével emelte a kiállítás jelentőségét és annak fényét. Hálás köszönetet mondott a földmivelésügyi minisztérium erkölcsi és anyagi támogatásáért.

Dr. Franges Ottó miniszter válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy alkalma nyílt megtekinteni a kiállítást, amelyről a legszebbeket hallotta.

— Én éreztem volna legjobban annak a hiányát — mondotta a miniszter — ha nem látogathatom meg ezt a kiállítást. Mindenesetre nagyon örülök, hogyha nem is a megnyitáskor, legalább a kiállítás utolsó napján mégis eljöhettek Noviszadra, hogy szemtanúi legyetek az Önök szép kiállításának.

— Ha meggondoljuk, hogy nemzetgazdaságunkban milyen jelentékeny szerepet játszik a baromfi-tenyésztés és megvizsgáljuk külkereskedelmünk adatait, úgy kiténik, hogy a baromfi sokkal nagyobb mennyiséget szállítunk ki, mint a lovakból és szarvasmarhákból. A királyi kormány éppen ezért fontos feladatainak tekinti, hogy mindig segítségére legyen a tenyésztőknek. A kormány álláspontja az, hogy a gazdálkodásnak ez a fajtája sokkal könnyebben terjeszthető a nép között, miután sokkal kevesebb költséggel folytatható és a legkisebb gazdálkodók is foglalkozhatnak vele.

— Önök hazafias cselekedetet végeztek akkor, amikor ezt a kiállítást megrendezték, mert amennyire már eddig is tájékozódtam a kiállítás felől, ez a kiállítás messze túlhaladja azokat, amelyeket sportból, vagy hiúságból rendeznek és lehetőséget nyújt a kisgazdálkodóknak arra, hogy kedvet kapjanak a gazdálkodásnak erre az ágazatára. A kormány nevében köszönetet mondok mindazoknak, akik a kiállítást elősegítették és munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy ez a nagyszabású akció létrejöjjön.

Percekig tartó élénzés után dr. Franges Ottó miniszter bevonult a kiállítás megtekintésére. Mielőtt elindult volna a ketrecek hosszú sora között, érdeklődött, hogy milyen volt a kiállítás forgalma.

— A zsűri kiosztotta a jutalmakat, mondotta a miniszter a körülállókknak, de a kormány ezenkívül is jutalmazni akarja az arra érdemeseket és a jövő évi tenyésztésre itt akarja beszerzeni a fajbaromfiakat, amelyeket a nép között terjeszteni akarunk.

Amikor azt a választ kapta, hogy a kiállításnak már minden darabja el lett, sájnálkozva vette tudomásul, de nevetve jelentette ki, hogy ez a kiállítás lesz a legjobb eredménye. Dr. Franges Ottó földmivelésügyi miniszter ezután megtekintette a kiállítást. A kiállítók legnagyobb része jelen volt és a díjazott kiállításokat bemutatták a miniszternek. A miniszter ezután végigvonult az egész kiállításon és nagy érdeklődéssel tekintette meg a kiállított baromfiakat és meglepő szakismeretet árult el és általánosan feltűnt, hogy a miniszter az összes baromfi-fajtákat nevével ismeri. A miniszter különösen azok a fajták után érdeklődött, amelyeket eddig már sikerült nálunk is aklimatizálni és így a legalkalmasabbak arra, hogy az általános tenyésztési propagandához felhasználják.

A kiállítás megtekintése után dr. Franges Ottó földmivelésügyi miniszter fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Rengeteg sok kiállítást láttam már, de megelégedéssel kell megállapítanom, hogy ez a kiállítás nemcsak minőségileg, de mennyiségileg is felelőse áll sok külföldi agyonreklámozott kiállításnak. Ha összehason-

lítom a külföldi kiállításokkal, megállapíthatom, hogy semmiben sem marad a tavaszi párisi baromfikiállítás mögött, sem azok mögött, amelyeket a német baromfi-tenyésztők egyesülete, valamint a cseh tenyésztők egyesülete szokott évente rendezni. Ez a kiállítás azt jelenti, hogy baromfi-tenyésztésünk eljutott arra a fokra, amikor a külföld előtt is produkálhatjuk magunkat. Megelégedéssel láttam, hogy a kiállítók is igyekeztek a már nálunk aklimatizált fajbaromfiakat bemutatni és ezzel elősegítették azt a propagandát, amit mi a jövő évtendőben szándékozunk kifejteni. Bennünket elsősorban a Plymouthok-Rode-Island tyukok és kakasok, stajor pulykák és emdomi libák érdekeltek, amelyeket nálunk minden különösebb nehézség nélkül tenyésztetni lehet.

— A királyi kormány a legnagyobb érdeklődéssel tanúsítja a baromfi-tenyésztés iránt és fel tudja fogni annak óriási jelentőségét. Mint látták, Ófelsége a király részéről is hasonló érdeklődés nyilvánult meg akkor, amikor a kiállítás első díjait díszes ezüst serleget tűzött ki. Ami a baromfi-tenyésztést illeti, a királyi kormány már az előkészületekben levő költsége-

tésbe nagyobb összeget irányított elő a baromfi-tenyésztés fejlesztésére. A baromfi-tenyésztés sokkal több jövedelmet jelent az országnak, mint a ló- és szarvasmarhakiállítás. Ez nemcsak gazdasági, de kereskedelmi szempontokból is így van, éppen ezért a költségvetés szűk keretei között is módot találunk arra, hogy a baromfi-tenyésztést fejlesszük. Nem szabad elfelejteni azt, hogy a baromfi-tenyésztés a legkisebb gazdálkodó számára is lehetséges, anélkül, hogy különösebb eszközök és külön táplálékanyagokra szüksége volna, tehát a legkisebb üzemi költséggel folytathatója az a mesterség, amely mellett földjét is teljes mértékben kihasználhatja és nem kell nagyobb állata számára külön termelnie.

— Már most megállapíthatjuk, hogy a jövőben egy év alatt az ország legnagyobb részén el fog terjedni a gazdálkodásnak ez az ágazata és két-három éven belül az egész ország gazdaságilag át fog térni a baromfi-tenyésztésre. Ebből kétféle haszon származik, egyrészt, hogy a tenyésztők önmagukat olcsó eszközökkel gyarapíthatják, másrészt az ország külkereskedelmi mérlegében a gazdálkodásnak ez az ágazata még jelentékenyebb helyet foglalt el, mint eddig. A királyi kormány a jövőben a hasonló kiállításokra több gondot fog fordítani és fel fogja használni az alkalmat arra, hogy a tenyésztett tiszta fajbaromfiakat, amelyet a baromfi-tenyésztés propagálására szándékozunk felhasználni, nem külföldről, hanem belső kiállításainkról szerezzük be. Ez a megoldás alkalmas lesz arra, hogy a zsűri díjazásán kívül a termelőknek jelentékeny anyagi hasznuk is legyen a kiállításokból.

Franges Ottó miniszter a kiállítás megtekintése után társaságával villásreggelit fogyasztott el és közben elbeszélgetett a kiállítás vezetőivel és a megjelent előkelőségekkel. A miniszter ezután a városzára hajtatott és negyedórás látogatást tett Popovic Dáka háznál, majd kíséretével együtt autón visszatért Beogradba.

Egy kis bosnyák faluban működik
a világ egyik legnagyobb falepároló üzeme
Százhusz kilométernyi saját vasutvonala van a Destilacija
drva d. d.-nek

Beogradból jelentik: Az európai tőke, valamint az európai szakasjtó, az utóbbi időben rendkívül nagy érdeklődést tanúsítanak a teszlíci falepároló vállalat működése iránt. Teszlíci eddig mindössze annyit tudtak az emberek, hogy kitűnő gyógyforrások vannak és hogy egy rendkívül nagy favállalat is dolgozik a közegben.

A falu a Szarajevó-bródi vasutvonal mentén fekszik. Lakosainak a száma 2.500 és ebben a kis községben van a világ egyik legnagyobb falepároló üzeme, amely a hasonló természetű indiai és amerikai vállalatokat is felülmúlja. Boszniában még a múlt század végén rendkívül nagy és tökéletes metallurgiai ipar fejlődött ki, amelynek igen nagy szüksége volt faszénre. A faszénre, még pedig a legjobb minőségű faszénre, száraz lepárolással nyerték és egy teszlíci vállalat már 1896-ban megpróbálta, hogy desztillálás útján faszénhez jusson. Ebben a vállalatban egy leipzig-i bank vállalt nagy érdeklődést, de ez a vállalat a rossz üzletvezetés miatt csakhamar csődbe került. Néhány évvel később a boszniai Holzverkohlung vette át az üzemet, amely 1902-ben nagy falepároló vállalatot alakított Teszlíciben egymilliónyolcszáz ezer dinár alaptőkével. 1902-ben ez a vállalat 1946-ig szóló koncessziót kapott faszész, metylil alkohol, aceton, terpetin és kátrány kidolgozásra. A fenti cikkeknek az előállításához a vállalat a Veliko-uzorai állami erdőből kapta a fát. A vállalat 1903-ban újabb nagy erdőkoncessziót kapott, a háború alatt pedig nagymennyiségű acetont gyártottak a telepen, amit füst nélküli lépor előállítására használtak fel.

A háború után a gyártat renoválni kellett és 1920-ban a Prvo Jugoslavensko deovlino društvo za sumsko gospodarstvo i industrije iz Zagreb című vállalat érdeklődésbe került a falepároló és Destilacija drva d. d. címen alakult új. A részvényesek ekkor újabb 20 millió dinár alaptőkét fizettek be. A vállalat az állammal huszonöt évre szóló szerződést kötött és az állam husz százalékos erejű vállalt részesedést benn.

1923-ban a gyár felkeltette az angol tőke érdeklődését, bár az angolok bevonulása a vállalatba csak az év májusában történt meg.

Az angol tőkének a jugoszláv vállalatba való bevonulását mindenütt igen nagy érdeklődéssel és szimpátiával fogadták.

Jugoszláviában különösen az keltett igen nagy örömet, hogy az angolok egymillió fontsterling irrisz tőkét hoztak. A vállalatnak Underwood igazgató a vezetője, aki az elmúlt napokban az újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— 1929. májusában a Destilacija d. d. részvényének hetvenhét százalékát a Chemical and Wood Industry Ltd. vette át. Husz százalékos az államnak jutott, három százalékos pedig magánosok kezében maradt

— Az az angol csoport, amely a teszlíci vállalatban ilyen nagyarányú érdeklődést vállalt, más jugoszláv vállalatokat is érdeklődésbe akar vonni. Azok a cikkek, amelyeket Teszlíci gyártunk tulajdonképpen csak fegyvertápanyok, amelyet kivisznek Jugoszláviából, hogy azután készáru formában ismét visszahozzák. Mi olyan iparvállalatoknál is részesedést akarunk vállalni, amelyeknél a teszlíci fegyvertápanyok is felhasználhatók. A teszlíci produktumokra szükségünk van a műselyemgyáraknak, a terpentim vállalatoknak és a filmgyáraknak is. Így az angol tőke itteni terjeszkedése már azért is igen nagy jelentőségű volna, mert ez által csökkentenék a munkanélküliséget, másrészt pedig megjavítanák a jugoszláv kereskedelmi mérleget. A vállalat a legnormálisabb körülmények között dolgozik és ha a nyáron nem lett volna vagonhiány, akkor már az idén is fokozottabb üzleti eredményeket tudunk volna felmutatni.

— A Teszlíci-ben dolgozó vállalatnak egyik legnagyobb jelentőségű produktuma az az olaj, amelyet a talpfák impregnálására használnak. Reméljük, hogy a teszlíci desztillációból még sokkal nagyobb vállalat lesz és Jugoszlávia gazdasági élete még sokat fog nyerni a teszlíci gyár fejlődésével.

Az igazgató elmondotta még, hogy a teszlíci gyár a jelen pillanatban háromezer munkást foglalkoztat. Ezek közül hétszáz dolgozik a gyárakban, a többi pedig a különféle erdőkben talál alkalmazást. A vállalatnak százhusz kilométer hosszú saját vasutvonala is van. A gyárban kétszáz ezer darab méterbűkkfát dolgoznak fel, amelyből a következő terményeket nyerik: 2700 vagon faolajat, 270.000 kilogramm tisztá metylit, 540.000 kiló Ture Reglet, amelyet Franciaországban használtak fel a szesz amaturálásra, 22.000 kilogramm faszészt motorhajtásra, 760.000 kiló acetont, 80.000 kiló ketont, 70.000 kiló könnyű aceton olajat, 70.000 nehéz olajat, 350 vagon kátrányt, 20 vagon kreozit olajat, 100.000 kiló faolajat és 70.000 kiló natrium acetont.

Olvassóink figyelmébe!

A Bácsmezei Napló

bel- és külföldi tüdőkről, gyógy- és üdülőhelyekről, sanatóriumokról, szállodák- és panziókról, továbbá internátusokról, iskolákról, szakkursusokról díjtalanul nyújt felvilágosítást és szolgál prospektusokkal

A noviszadi ipartestület a bán elé terjesztette kívánásait. Noviszadról jelentik: A noviszadi ipartestület elkészítette és a bán elé terjesztette memorandumát, amelyben felsorolták az iparosok legfontosabb kívánásait. Az iparosok többek között kéri az egységes ipartörvény meghozatalát, a kötelező tanonc- és mestervizsgák bevezetését, az iparosok betegség, munkaképtelenség elleni biztosításának kötelezővé tételét, külön iparkamara és választott bíróság megalakítását, továbbá kéri a szociálpolitikai törvénykezős revízióját és a vámpolitika revízióját olyan módon, hogy az iparosok érdekeinek védelmére szigorú védvámrendszert vezessenek be. A helyi kívánások közül legfontosabb a Haitéren egy vásárcsarnok felépítése, amelyben legalább 116 eladóhely lenne. Erre vonatkozólag egyébként már konkrét javaslatot terjesztettek a városi közgyűlés elé. Popovics Dáka bán a memorandum kézhezvétele után megígérte, hogy a maga részéről mindent elkövet az iparosok kérelmének teljesítésére.

Kijelölték a szubotici csirkepiac helyét. A szubotici városi tanács, mint ismeretes, új piaci beosztásról hozott rendeletet, amely a legközelebbi napokban életbe lép. Most a szárnyas állatok piachelyét is kijelölték. A csirkepiac a Trumbiceva uca végén lesz és amennyiben itt nem volna elég hely, az elárúsítóhelyeket a Szadecki-vendéglő előtti téren és a Szave Tekeli utcában is el lehet helyezni. Az állatvásártér ügyében még nem döntött a városi tanács.

A mezőgazdaság támogatása az osztrák költségvetésben. Bécsből jelentik: Az osztrák mezőgazdasági tanács most tárgyalta az új költségvetési javaslatot, amelyben a mezőgazdasági kiadások összege az új költségvetési évben 52.1 millió schillinget tesz ki a múlt évi 47 millióval szemben. Az emelkedés tehát 5.1 millió schilling, ami 11 százaléknak felel meg. A többiből 1.9 millió schilling jut a mező- és erdőgazdaság továbbfejlesztésére, ami a múlt évvel szemben 19 százalékos javulást mutat, 2.6 millió visszabátározásra, ami 8 százalékkal több a múlt évinél. A szakoktatási költségvetést is 2 millióval emelték. Az osztrák gazdaságpolitika javaslatot tett, hogy a költségvetésbe külön cím alatt vegyenek fel megfelelő összeget az értékesítés előmozdítására, amelyből a szükséges összegeket esetenként a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátják. Foglalkozott a minisztertanács a mezőgazdaság válságának kérdéssel is és elhatározta, hogy a buza és rozstermelés szubvencionálására 24 millió, árpára 3.5 millió schillinget fordít, 12 millió schillinggel pedig a lisztfeldolgozó ipart fogja prémiumok formájában támogatni. Tervbe vették a cukoripartermelés megfelelő összegekkel való támogatását is.

Egyiptomi gyümölcs és fűszerek Bécsben. Bécsből jelentik: Az egyiptomi konzul kezdeményezésére Bécsben a kereskedelmi kamara közreműködésével »Nilus« név alatt kereskedelmi társaság alakult azzal a céllal, hogy egyiptomi gyümölcsöt és fűszereket szállítson Bécsbe, Ausztriába, Csehszlovákiába és Magyarországra. A kivitelre kerülő mezőgazdasági cikkeket állami ellenőrzésnek vetik alá. Eddig friss fűszerek és gyümölcs Egyiptomból csupán a Levanteig jutott, miután azonban Középeurópa a téli hónapokban nagyon rosszul van ellátva friss fűszerekkel, a társaság a téli hónapokban salátát, kelkáposztát, karfiolt, kalarábét, zöldbabot és sárgarépa, paradicsomot és ugorkát, továbbá narancsot és mandarint, datolyát akar Bécsbe exportálni. A kiviteli lehetőség mértékét ezekben a cikkeken havi száz vagonra becsülik.

Budapest tönkrement — Amerikában megzsongott a tőzsdekrachon. Newyorkból jelentik: Eddig jobbra csak a tőzsdekrach áldozatairól érkezett hír, most jönnek tudósítások azokról is, akik a tőzsdekrachon megzsongottak. Ezek sorában van Barna Bertalan is, aki néhány évvel ezelőtt Newyorkból hazatért Budapestre s ott Huszár Károly volt miniszterelnök s mások társaságában megalakította a Magyar Amerikai Bank r. t.-ot. A bank, amely többek közt színházat is vásárolt Pesten, csakhamar tönkrement s Barna Bertalan mint szegény ember tért vissza Amerikába. A pesti tőzsdekrach tapasztalatait azonban úgy látszik értékesíteni tudta Barna, aki részvényeket adott el, amíg mások vásároltak s a tőzsdei összeomlással 600.000 dollárt keresett. Barna e szerint újból milliomos lett s most a Riviérán nyaral.

Angol tüke bevonásával magyaránny vállalatát építik ki a királjevali hajógyárat. Zagreből jelentik: Éveken keresztül tartó tárgyalások után a beograd »Jadransko Podunavska Banka« vezetésével álló konzorcium vásárolta meg a csödbekertült királjevali hajógyárat. Most, hogy az átvétel megtörtént, a gyár új tulajdonosai magyaránny akciót indítottak, hogy a gyárban újból megkezdjék az üzemet és azt fejlesszék ki. A Jadransko Podunavska Bankának sikerült megállapodást kötni Anglia egyik legnagyobb hajógyárával, a glasgowi Yarrow & Co. Limiteddel, amely társként lépett be a vállalatba. A királjevali hajógyár vezetésére külön részvénytársaságot alapítanak 40.000 font sterling (tizmillió dinár) alaptőkével, amelyből a részvénytöbbség helyi érdekeltek kezében marad. A társaság 1930. elején kezd meg működését és ugyanakkor ötövi szünet után megkezdődik a munka a királjevali

hajógyárban is. Az új vállalat azonban nem fog megéledni csak ezzel és működésé ki akarja terjeszteni a középső és déli Adria jugoszláv partvidékére is. A vállalat még két hajógyár létesítését is tervezi a szpliti északi kikötőben és a Bokában, úgyhogy ez a három

gyár fedezhetné egész Jugoszlávia szükségletét ugy kereskedelmi, mint hadihajóknak. A királjevali hajógyárban egyébként a Yarrow cég gőzkatlangyárát akar kiépíteni, ami által a jugoszláv tengerészet a hajóépítés terén teljesen független volna a külföldtől.

SPORT

Birókiállítás a vasárnapi mérkőzésekre Vasárnap a Bácska és a ZsAK mérkőznek a pontokért

Az I. osztályu bajnokság küzdelmeiből Szubotican már csak két mérkőzés vár lejátszásra, a Bácska—ZsAK és a SzAND—Villanytelep között. Vasárnap a bajnokság helyezései szempontjából nagy fontosságú Bácska—ZsAK mérkőzés kerül eldöntésre.

A nagy érdeklődéssel várt küzdelem kimenetele mindkét csapatra rendkívül fontos. A Bácskának az elsőhelyezés megszerzéséhez nagy gólaránnyal kell győznie, míg a vasutas csapat győzelmével az ötödik helyet szerezhetné meg. Az erőviszonyok a Bácska győzelme mellett szólnak ugyan, a ZsAK azonban, mint minden alkalommal, ezúttal is veszélyes ellenfele lesz a Bácskának és mindent el fog követni, hogy pontot szerezzen tőle. Az érdekes mérkőzést a Bácska-pályán fogják lejátszani, bíróját dr. Padien lesz. Az I/b. csapatok bajnoki mérkőzését Neverkla vezet. A II. osztályu bajnokságban a szezon utolsó mérkőzése kerül lejátszásra vasárnap a Postás SC és a TANK csapatai között. Az érdekes mérkőzés vezetésére Sztipicset delegálta a Biró Testület

Noviszadon új sportlap indul. Noviszadról jelentik: Noviszadon a Juda Makkabi sportegylet »Makkabi Sport« címmel új sportlapot indit, amely az egyesület sporterekeit kivül általános sportkérdésekkel fog foglalkozni. A lapot Lusztig Nándor szerkeszti.

Petschauer Attila Noviszadon. Noviszadról jelentik: Petschauer Attila, a világhírű vívóbajnok, akit az egész világ vívótársadalma a világ legjobb vívójának tart, szombaton este részt vesz a noviszadi Juda Makkabi nemzetközi vívóakadémiján és ezzel különös jelentőséget ad ennek a vívóakadémiának, amelyen különben a jugoszláv vívósport minden számottevő tényezője részt vesz. Noviszadon örösi érdeklődéssel néznek a szombati vívóesemény elé, amelyen harminc vívó indulása van biztosítva. Az országos bajnokok közül Csika Milován törvívóbajnok, Fröhlich Ferenc többszörös kardvívóbajnok, Freund György olimpiai törvívó és többszörös bajnok, Schneiderné Jugoszlávia hölgyvívóbajnoka és Eckstein Péterke, a legjobb jugoszláv gyermekvívó indul. Az akadémiát tánc követi.

Heldet egy hónapra eltiltották a játéktól. A vasárnapi SzAND—Ferrum bajnoki mérkőzés utolsó percében Held, a SzAND centerhálóját megsértette Perl bírót, amiért kiállították a játéktól. Held ügyét szerdán este tárgyalta az alszövetség fegyelmi bizottsága és a bíró megsértése miatt egy hónapra eltiltotta a játéktól a SzAND kiváló centerhálóját.

SLUŽBENI DEO

SUBOTIČKOG NOGOMETNOG PODSAVEZA

ZAPISNIK.

Sastavljen dne 20 novembra 1929. god. u Subotici na sednici Kaznenog Odbora subotičkog nogometnog podsaveza JNS-a.

Prisutni: Matejić Milarod podpredsednik, Skenderović tajnik II, Tumbas Šime, Kopilović Lazar, Djula Holender i Ing. Fuks Ladislav.

Odsutan: Neuman Karlo.

K. O. zapisnik od 13. nov. 1929. nakon čitanja overovljuje.

Skida se suspenzija igraču Bauer (Somb. G. D.) i ujedno se poziva Somb. G. D. da dostavi zapisničko saslušanje istog igrača do iduće sednice ovog odbora (27/XI. 929.)

K. O. na temelju sudačkih izveštaja i usmenog saslušanja kažnjava zabranom od igre sledeće igrače i to:

Igrača Held (SAND) po §. 25. sa 1 mes. dana (od 18/XI—17/XII. 929.) zbog vredjanja sav. suca.

Igrača Besedeš (Poštari) po §. 35. sa 2 nedelje (od 18/XI—1/XII. 929.) zbog nesportskog ponašanja.

Igrača Sabo (Poštari) po §. 35. 16. u vezi sa 10. sa 8 meseci (od 18/XI. 929—17/VII. 930.) zbog tvornog napadaja i nesportskog ponašanja.

Igrača Salai (Poštari) po §. 35. sa 1 mesec dana (od 18/XI—17/XII. 929.) zbog nesportskog ponašanja prema sav. sucu. Ujedno po §. 25. sa 3 meseca (od 18/XII. 929. do 17/III. 930.) zbog nanete uvrede na sav. suca, pred Kazn. odborom prigodom njegovog

saslušanja.

K. O. u stvari kazne igrača Budanović Orge (Bunjevački SK) izrečeno sa strane Bunj. SK-a neprima, pošto klub nije dao dovoljan dokaz, da bi se kazna mogla primiti.

Ujedno se ceo akt dostavlja upr. odboru na daljnji postupak.

K. O. ponovo poziva J. A. D. »Bačka«, da uputi svog člana Vučković L. Petra radi saslušanja na iduću sednicu ovog odbora (27/XI. 929. uveče u 8).

Sudački izveštaj sav. suca g. Bogdanovića sa utakmice Somb. G. D.—VŠC od 10/XI. t. g. dostavlja se Sekciji ZNS-a u Subotici radi objašnjenja.

Skenderović s. r. tajnik II.

ZAPISNIK.

Sastavljen dne 20. novembra 1929. god. na sednici Poslovnog Odbora subotičkog nogometnog podsaveza JNS-a.

Prisutni: Milodanović Martin podpredsednik I, Skenderović Geza tajnik II, Plavšić Vlada, Sonenberg Zoltan, Kokai Franjo, Šefić Geza.

Odsutni: Bračković Sreten blagajnik i Jocić Svetislav.

P. O. zapisnik od 13. novembra 1929. god. nakon čitanja overovljuje.

Verificiraju se sledeći igrači sa pravom nastupa i to:

Za S. K. Sub. E. Centralu: Šimić Mirko od 28/XI. 1929.

Za Subotički Sport Klub: Pfeifer Stevan (Bajmački AC) od 13. maja 930.

Za Subotički ŽAK: Mužanić Mate (Sparta, Zagreb) odmah.

P. O. poziva VŠC-a da u roku od 8 dana izda legitimaciju igrača Lotz Ferdinanda za S. K. Tri Zvezde, Apatin radi verificiranja, ili pak saopšti zapreke protiv verificiranja, i najzad neka javi zadnju javnu utakmicu istoga.

Ispravljaju se verificiranje igrača Katanski Stevana (TANK) i to u mesto pravo nastupa sa 16/IV. 930. sa pravom nastupa odmah, kao djak.

Prijavnica igrača Plemić Branka, vraća se SAND-u, pošto je isti povukao prijavnicu.

Upućuje se tajnik II., da izda odpustnice igračima Ač Lajčo (Tesla, St. Bečej), Stefanović Miloš (Bačko-gradište AK) i Ledjenac Lazi (Hajduk, Kula) za Zagrebački Podsavez.

Dopis JNS-a br. 775/929, u stvari odpustnice igrača Kovač Dezidera (St. Beč. Soko) za Ameriku, uzima na znanje.

Dopis St. Kanjiškog AC-a u stvari odigrane prv. utakmice sa S. K. Teslom, St. Bečej dana 27/X. t. g. skida se sa dnevnoga reda, pošto je prv. utakmica prema pravilima izgubljena.

Prijavnica igrača Milodanović Milorada dostavlja se Upr. odboru radi postupka protivu Sub. ŽAK-a, pošto isti nije odazvao pozivu ovog odbora u služb. glasilo od 11/X. 929.

Isto tako se dostavlja prijavnica igrača Ivanovića Radivoja, da se postupi protivu Sub. Radničkog, pošto nije udovoljio pozivu od 11/X. 929. i prijavnica Cifra Petra, da se postupi Somb. ŽAK-a pošto nije udovoljio pozivu od 11/X. 929.

P. O. određuje, da se prv. utakmica između SAND res—Ferum res, koja je usled lošeg terena odgođena — ima se odigrati dne 24/XI. 929.

Izveštaj sportskog nadzornika g. Kokai i Sonenberga sa utakmice SMTC res—Ferum res i Poštari—Konobari, uzima se na znanje.

Verificiraju se sledeće odigrane prv. utakmice i to: Od 27/X. ŠK Tesla—St. Kanjiški AC 3:0, pošto St. Kanj. AC nije nastupio.

Od 3/XI. Senčanski AC—VŠC 4:0.

Od 10/XI. SAND—Bačka 1:0, ŽAK—SK Sub. E. Centr. 5:1, Konobari—TANK 3:0, SAND res—Bačka res 3:3, ŽAK res—SK Centrale res 6:1, SK Tesla—Senčanski Radnički 2:2.

Uzimaju se na znanje sledeće odigrane prijl. utakmice i to:

Od 27/X. 929. SAND—SK Tri Zvezde 2:2, od 3/XI. St. Kanjiški AC—Bunj. SK 3:2, od 13/XI. Somb. G. D.—Somb. S. U. 2:2.

Dužnost igralištu SAND-a prepodne: Sonenberg Zoltan čl. P. O.-a.

Na igralištu Bačke prepodne: Tumbas Šime čl. K. O.-a.

Na igralištu Bačke popodne: Nadj Dezider čl. U. O.-a.

(Nastavit će se.)

Skenderović s. r. tajnik II.

FIGOL

a legkitünőbb háziszser a bél és gyomor mindennemű megbetegedései ellen. — Gyógyereji tengeri növényekből és fűgéből készül. — Készíti és postán szétküldi Dr. SEMELIĆ gyógyszerész, Dubrovnik 2. Ára üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár.

TÁRCA

Kiragyog a nap

Irtá: Illés Endre

Néhány pad állt a fal mellett, kemény, fehérre festett padok a tág folyosón.

S szerteszórva, itt-ott, emberek ültek a padokon. Szavak nélkül, hallgatagon csak ültek. Fázósan, idegenkedve, magánosan.

A legszélső padon, közel a tejüveges ajtóhoz, hárman ültek. Két asszony: sápadt mind a kettő. Az egyik idősebb már, a másik sokkal fiatalabb. S közöttük elgyűrten, halványan egy férfi. Ugy negyvenéves.

Hátuk mögött kocogtak az ablak. Szél kocogott kívül az üvegen, kitártóan, egyhanguan kocogott. Lenn a klinikakerthben hullott a sok levél. Hullott a platán, hullott a hárs és hullott az akác is.

A halk neszre a három ember összébbhúzódott a padon. Közelebb húzódtak egymáshoz, szorosabbra fogták a férfit.

— Lajos, — mondta azután az idősebbik asszony, — most már te következel...

A férfi édesanyja volt.

— Igen, én következem, — bólintott megriadva a férfi.

De ezt már csak elgondolta, a szavakig nem jutott.

A fiatalabbik asszony aggódva simította végig az ünnepi, fekete ruhát s a feleség bizalmasságával nézte a férfit. Egy igazítani való ráncot, árva, megtapadt cérnaszálat, valami kis pelyhet keresett rajta, hogy megmutathassa ügyfogyott, nagy szeretetét. De nem talált semmi igazítanivalót a ruhán. És ettől még zavartabb, mélyebben szomorú lett.

Hallgatva ültek hát tovább.

Végre nyílt a tejüveges ajtó.

— Én következem, —

S a férfi felállt.

Tett egy-két lépést: egy félve tartó uton az utolsó lépések voltak ezek.

Félével azelőtt kezdett érezni a füle alatt valami kis fájást. A fájás terjedt, nőtt. Csakhamar egészen elviselhetetlenné vált. S bejárták azóta vele az összes cimket. Orvosokat, kórházakat, mindenkit.

És mindhiába! Egyhelyütt azonban mégis megsejtették a szörnyű ítéletet, elkapták a titkolt, dugdosott, rémes szót. Rák. Isten...!

A lexikon azután megmondott mindent. Ebben a stádiumban... talán egy év még...

Egy év!

Hatodik hónapját járták már ennek az évnek.

Kiulladva, fáradtan, haláláig halszolyva.

S egy iszonyú sikollyal a torkukban, hát nincs, nincs segítség?

A férfi eltűnt az üvegejtő mögött s a két asszony egyedül maradt a padon.

Ez volt az utolsó ut. Ide, a híres, a vakmerő sebész klinikájára.

Pillanatok, percek multak.

S a férfi észrevételen, egyszerre a folyosón termett. Ragyogott az arca, kezében egy fehér papírlap lobogott.

Kegyelmet hirdető, fehér kendőintés a közeledő halál elé.

Béke... béke...

— Katóka, szívem...! Édesmama...! Meggyógyulok!

És lobogott a fehér papírlap.

— Meggyógyulok...

A férfi lehajolt, csókolgatta a két asszonyt, a kezeket, az arcukat, s mind a hárman sírni kezdtek.

— Nézd... nézzetek... a beteglapom! Már kiállították, kezelni fognak, vállalják.

És karongtá a két asszonyt, már vitte is őket.

— Hetenként kell bejőnnöm... később azután csak kéthetenként... Amíg el nem mulik... itt a cédulám... a felvételi lap...

S újra, meg újra meglöbögötte a fehér papírosat...

— Az első negyedórát ma kapom. Sietni kell vele, ideje már!

Egy pillanatra megpihentek

A két asszony beszélt.

— Félével azelőtt kellett volna idejönni.

— Bizony, akkor már.

Egy ápolónő jött ki az egyik tereméből.

A férfi a feléruhás nőhöz fordult.

— Hol van, kérem, a Röntgen?

Az ápolónő intett:

— Csak erre tessék... a folyosó végén...

A magashan már süttöt a nap.

És újjászületett három ember ment tovább a folyosón...

Benn a tanársegéd átvette a fehér lapot. A lap

alján: személyi adatok, kórtörténet, diagnózis, kérdések, feleletek alatt három piros ceruzával odavetett betű riktott. — pr. f.

Besugárzás.

A tanársegéd felnézett. Nézte a boldog, örömtől sugárzó, kinjaitól szabadult férfit.

És értett, megértett egyszeriben mindent. A három betűt is.

— Mély besugárzás.

Széles mozdulattal, hangosan adta át a férfit a többieknek.

Azután halkán, sajnálkozva rendelkezett tovább, a piros ceruzával odavetett három betűt egészítette ki, az elleplezett utasítást:

— Pro forma.

A férfi vetkőzött, csetlett-botlott a huzalok s gépek között.

A tanársegéd, a többiek egy pillanatra rajta felejtették a szemüket.

— Megint egy menthetetlen eset.

A férfi boldogan ült a gép elé.

Emeltyű kattant, szikrák sisterogtek, illás fény zúgott be a sötétbe.

Egyszerű ártatlan, színes fény, de a férfi még a lélekzetét is visszafojtotta: úgy ült a gép előtt, oly áliúatosan.

A férfi s az asszonyok már künn voltak a kapun.

A tizenkét hónapból hat letelt.

De mégis...

Teljes erejével ebben a pillanathan ragyogott ki a nap. Tüzes nyílai ekor kezdtek hullni, záporozni, susztorogni a földre.

És három ember boldog volt. Maradéktalanul, teljesen, tág tüdővel — boldog.

Gramofon-vásárt rendezek

15% engedmény

az árjegyzékemben megjelölt árakból.

5.000 darab lemez

eladásra kerül 25% engedménnyel

Minden gramfonkedvelő használja ki e ritka alkalmat

S. Ad. Engl, Subotica

Krupeževićeva (Rudić) ulica 3.

13122

»TRETORN«

naponta 30.000 pár

sár- és hócipőt

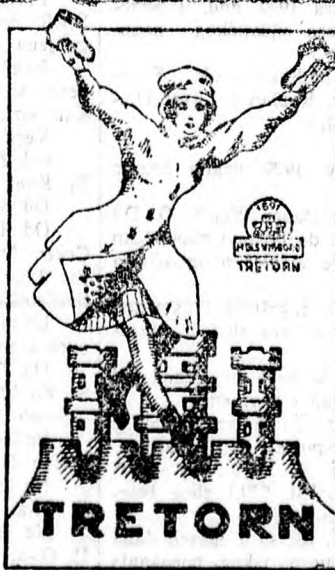
állít elő, amelyet millió és millió ember hord a legnagyobb megelégedéssel.

Vegyen

Ön is még ma

»TRETORN«

sár- és hócipőt, mert ezek a legjobbak.

A tüdőbetegségek gyógyíthatók!

Tüdőtuberkulózis, szédülés, köhögés, száraz köhögés, slejmos köhögés, éjszakai iz-zadás, bronchialis trinus, gé-géfőhurut, elslejmosodás, vérömlés, aggodó érzések, aszímás köhéscselés, oldal-nyallás, stb.

gyógyítható!

Sok ezren meggyógyultak már!

Kérje azonnal

„AZ UJ TÁPLÁLKOZÁSI MŰVÉSZET“

című könyvet, amely már sok beteg életét mentette meg. Ez a táplálkozási mód az eddigi életmód mellett alkalmazható és a betegség gyors leküzdését teszi lehetővé. A testügy gyarapodik és a fokozatos elmeeszesedés a betegséget megállítja. Az orvosi tudomány legkiválóbbjai igazolják rendszeresen kiválósgát és azt előszeretettel alkalmazzák. Minél hamarabb kezd ezen a módon táplálkozni, annál jobba.

TELJESEN INGYEN kapja könyvet, amelyről sok hasznos tudnivalóval gyarapodhat. Akit tehát fájdalmas kínosnak és aki bajától alaposan és veszélytelenül akar megszabadulni, az írjon meg ma!

Ismételtlen hangoztatom, hogy a könyvet teljesen költségmentesen, minden kötelezettség nélkül kapja, az Ön orvosa is hozzájárul!

táplálkozásának útalakításához

amelyet a világ legnevesebb tanárai is alkalmazni szoktak. Az Ön érdeke tehát, hogy Ön azonnal írjon a könyvről, amelyre képviselőmetől azonnal megkaphat.

Gyarapíthatja tudását és erősítse meg egészségét egy tapasztalt orvos könyvéből. Ez a könyv lefrissítést és vigaszt hoz minden betegnek, akik ma még a tüdőbetegégek nagy táborához tartoznak.

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse 24. • Abt. 628

Olcsó áron készít mindennemű nyomtatványt a

Minerva nyomda r. t.

Izléses elkészítés.

A legmodernebb kivitel!

A SZENTENDREI BIRÓ

A NAPLÓ PÁLYANYERTES REGÉNYE

IRTA: ARÁNYI JENŐ

83

— Nem. Soha.

— Nem? akkor hát én is öt siratom.

Az egyszerű paraszti lelkek megérezték, hogy nagy dolgok lesznek még itt, de fölülkerekedett bennük a kíváncsiságot is legyűrő szemérem, halkán, mint halottas háznál szokás, köszönéstelenül mentek el, csak az uccán álltak meg izgatott kis csoportokban, hogy megtárgyalják az esetet és a lehetőségeket.

4.

Tandari Ferkó sebes vágatva rohogott be Riszticsék házához, ahol mély és szivigható gyász fogadta. Megilletődve hallgatta a legény a háziak sirámközös panaszát és meiegen, emberies vonzalommal nézte különösen Ilona bánatát, aki ime, az egyszer látott fiút, a reménybeli, szívébe ültetett félig ismeretlen vőlegényt igaz fájdalommal gyászolja, pedig minden vallomásuk az a darabka magánaktartott kék rongy.

Deszánkának nem nagyon tetszett a magyar leány vendégeskedése, Bűrökös esete óta félt az idegenektől, de legjobban attól tartott, hogy az elvesztett Uros örökébe most majd Deán akar lépni. Ettől ugyan kár volt remegnie, mert a nagyobbik fia már rég eligérkezett titokban Trifunác Julkának, tulajdon annak a Trifunácnak a hűgához, aki a Híób-hírekkel megzavarta az egész város nyugalma. Mert a tiz szerb polgár elvesztése nemcsak a szerb fertály ügye volt, Vargyas bíró nagy közügyet, általános gyászt csinált a dologból és még a megyéhez, még a királyhoz is felpanaszolta Szent-Endre vesztését.

Ferkót most nem fogadták a megszokott tréfálózó »Harcás« névvel, Jelena nagyon komolyan és nagyon okosan beszélt vele. Mióta amolyan félig-meddig menyasszony volt, most először beszélt magától, kérdés nélkül. Most először indította meg ő a szót. A hervadó kis kert komlós lugasába hívta a legényt:

— Király embere vagy, most mutasd meg, mit tehetsz. A kisebbik bátyám elesett, odaadta a fiatal életét a hazáért, pedig nem erőltette rá senki. Az apám rabságban. Hát monddok én most neked valamit Tandari Frányó aki vőlegényem és majd egyszer férjem akarsz lenni. Mondok neked valamit: a bátyókámat föl nem támaszthatod, elég baj ez ennek a kis lánynak, de az apámat hazaszabadítsd, mert ameddig török foglyakutyája, én meg nem csókollak, engem meg nem ölelsz...

Sokáig, a Dunáról felszálló nedves köd hűvösségig tanácskoztak a lugosban, utoljára is Ilona ment ki utánuk.

— Gyertek be, este van, kész a vacsora.

A vacsora pedig alig kellett valakinek, olyan keserű volt a szájaíze mindenkinek, hogy már a váratlanul előkerült pápa se tudott igazán örülni a szalonmás rántottának, pedig máskor hetedhét határba elegendő volt volna érte...

Amikor végre feljött a Hold, indulnia kellett a legénynek. A mátkáját meg nem ölelhette az őt a fogadása mián meg nem csókolhatta, de szorosán, ígéretesen fogták sokáig egymás kezét. Jelenának eszébe jutott az egyszerű szíveti gondolata: két kérges, izmos kéz, milyen simán, mennyi bárszonyossággal tud egymásba olvadni... A nyeregből szót le Ferkó:

— Messzi utra indulok, alighanem magam sem tudom hová, sokára jövök. Ti addig is, aztán is bizakodjatok. Ezt a kislányt itt tartjátok!

Elment, Ilona pedig ott maradt, hiába duzogott eleinte Deszánka, Ferkó tanácsára ragaszkodott hozzá Jelena. Amugy is nagyon megszerette a kis druszáját, ahogy ő szerbesen mondta. Lassanként valamennyien a magukénak érezték a leányfejletlő zvegyen maradt kis sógorját. Dolgos volt és bár talán legtöbbet vesztett, ő hozott egy kevés derüt a borongós háztájéokra. Száz jótéket, ezer dalt tudott, soha fáradtságról, egyéből nem panaszkodott, elsőül kelt, utoljára feküdt, bizony nem lehetett panaszos az a pár falat kenyér, amit megevett.

Ahogy behaladtak a tálba, Deán is kiöntöt-

te a szívet. El akarja venni Julkát. Semmi akadály a dolognak, Trifunác apó is bele van állapodva, lakodalmat, cécot nem csinálnak, nem nagyon bírják már türelemmel, de meg Deán legislegjobban szeretné most megcselekedni, mert így legálább kész dologra, talán unokára jön haza az apja, akinek dehogy is merete volna elmondani a szíve szándékát.

Ilona pártolta a szerelmeseket, de Jelena, mintha rábizta volna Péro a ház igazgatását, nagy erővel szegült ellene:

— Amíg apánk fogságban sanyalódik, koplal talán, verik is bizonyosan, hogy tudnál te addig boldog lenni? Ha én tudok várni, várjatok ti is, ha ez a szegény testvére talán örökig el tud lenni így, legyetek ti is egy kicsinyég... Tavaszra, nyárra, talán jövő ilyenkorra együtt leszünk, akik lehetünk, akkor lakozhatunk.

Ilona könnyes szemmel fordult félre, tavasz, nyár, ősz, jövő karácsony meg nem hozza az ő boldogságát.

5.

Ferkót, a Szögedéből való Tandari gyereket, Julcsa néni fiát nagy tisztesség érte: korán délelőtt a király elé vezette Gábor diák. Apor urnak, a palota hadnagyának belső embere, irástudója, mindenese.

Kicsiny szobában, magas asztal mögött, egyenes hátu faszéken ült Mátyás, irások előtte és Julius Caesar szobra mögötte. Tandari nem tudta, melyik szent legyen a szép márványfigura, mindenesetre keresztet vetett, amint feléje fordult, amin azután nagyot nevetett Bonfini mester is, meg János püspök is, akik a ablakmélyedésben valami tervrajzon vitáztak mostanáig.

Afelől folyt a szó, milyen legyen az a templom, aminek az építését a napokban határozta el a király, mert a kibővült, megnépesült udvarnak kicsiny volt már az a kápolna, amit Zsigmond építtetett. Amint hogy szűk és szerényes volt Zsigmond »friss palotája« is, most tehát a terveket beszéltek meg, amelyeket Fra Filippo udvari festő, szobrász és építőmester készített. A művész karmelita olaszos, nyílt loggiás stílust keresett a királyi kastély számára, világos legyen az és levegős, de ragaszkodott a szoros gótikához a templom elkészítésében, mert a csucsíves, misztikus homályt derengető keskeny nyílások Istenhez törnek fel és áhítatot lehelnek. Bonfini véleménye szerint a templomot is a palota modorában kell tartani, hogy az összhang ne változzék, Vitéz János pedig épen az ellenkezőt vitatta: tessék ám a palotát bővíteni, de Zsigmond stílusában, gótikusan azt is, jobban kiemeli ez a keresztény király és Mária országának erkölcsét, mint azok a világos gondolatokat bebeszélő széles ablakok, erkélyek, folyosók és oszlopsorok. Mindenekelőtt távolítsák el a pogány szobrokat a vár udvaráról: Herkules, Apolló és — horribile dictu! — Diana szobrainak semmi keresetük itt. Jó nem ellenzi, hogy Ország Mester átállítsák, Zsigmond szobrát valamelyik folyosón felállítsák, mert emmi dukál a nádorispánnak, akit meztelábas parasztyerekből tett urrá a néhai király és császár.

Bonfini megkérdezte:

— Monsignore, erről még nem hallottam.

— Csodálom mester uram, elég érdekes história. Zsigmond Prágából sietett haza, mert a török Galambóztot ostromolta. A Csallóközben lassan haladt a szekere, akkora volt a sár, hogy állban vitték ki a kutyát ugatni. Guta város határában egy csoport gyermekkel találkozik, katonádsdi játék folyt a mezőn. »Ki katonái vagytok?« kérdi a király. »Ország katonái« feleli a kis csapat pöttöm vezére. »Akarasz-e igazi katoná lenni?« »Akarok.« »No akkor gyere velem« mondja a király, felveszi a gyereket maga mellé és neki adván Guta várát, városát, Orzágh névvel címert ad neki.

(Folytatása következik)

NYILT-TÉR

Boldogult Schweiger Hermann szentai főrabbi családja ezuton mond köszönetet mindazoknak, akik nagy fájalmukat bármilyen módon enyhíteni igyekeztek.

Nagy bácskai malom
perfekt német-szerb

levelezőt keres

mie öbbi belépése. Ajánlatok az eddigi működés és a fizetési igények feltüntetésével 13724. sz. alatt a kiadóba küldendők

13724

I-a rózsaburgonyát

fehért és Woltmann-rózsát, hagymát, dugbagymát, fejes káposztát, babot, almát, diót, stb.

I-a préselt réti szénát

13745
vagon- és kisebb tételekben legolcsóbban és legjobban szállít

Lederer Jenő

bank- és bizományi üzlete főzések- és gyümölcskivitel

Novi-ad, Vilsonov trg 7

Telefon 22-14. Táviratcim: Lederer. Raktár: Tomerinska 38

Szalay Pál, Novisad, Jevrejska 14

ajánlja „**QUADRAT**“

rigai különleges gyártmányu hócipő sárcipő,gye me hócipő és csizma

GUMMI RUIT

a legkedvezőbb árak mellett kicsinyben és nagyban

Vilgmarka „MILLER“ a tó, autóbusz és tehertautó belső és külső gumi öpenye et minden méretben. Pontos kiszolgálás. Szellő árak!

A zord időszaki távny

az Ön legjobb barátja

a Centrál Rádió

Szubotica, Kaszinó-épület

kizárólag új, tökéletes rádiótipusai-

val, melyekkel az Ön egész család-

jának napi szórakozása

fél dinárba kerül!

Kedvező részletfizetési feltételek!

TELEFUNKEN gyári lerakat

WEITZENFELD
iDRUG SUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsineg, ponyva, gazdasági kötélárak, szőnyegek, linoleumok, kárpitos kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

Ha rendeljen addig nyomtatványt, míg nem kéri árajánlatot a Minerva-nyomdától

A „BRIXOL“

fertőtlenítő, szagtalanító és illatosító gyártmányok téglá, pasztilla és folyékony alakban KAPHATÓ A VEZÉRKÉPVISELETNÉL

KOMERS AGRARNO IKOMERCIALNO K. D.
Szubotica, Vilsonova ulica 11.

Naptárárusítók figyelmébe!

Mi a Minerva Naptárak tíz legfőbb előnye minden más naptárral szemben s mi biztosítja ezek kelendőségét?

1. Olcsóbb, mint a többi kalendáriumok.
2. Tartalmasabbak, vaskosabbak, mint a többi naptárak. Több olvasnivaló van bennük.
3. Ami benne van, azt a legjobb írók írták, a képeket a legjobb rajzolókat rajzolták. Tartalmuk érdekes, tanulságos és hasznos.
4. A Minerva Naptárak kiállítása tetszetős, művészi.
5. Minden naptárhoz ingyen regény van hozzáfűzve.
6. Mindegyik naptár szövegrésze más és más.
7. Tanulságos és érdekes képek egész tömege van minden naptárban.
8. Sok hasznos és érdekes tudni való van bennük.
9. A Minerva naptárakban foglalt adatok pontosak.
10. A naptári részben az ünnepek vörös betűkkel vannak feltüntetve. A napkelte, holdkelte, névnapok, vásárok jegyzéke pontos és megbízható.

Már most rendelje meg az

1930-as

naptárszükségletét, mert csak így biztosíthatja, hogy idejében meg is kapja a kalendáriumokat.

Az 1930-ik évi

"MINERVA" NAPTÁRAK

szétküldése megkezdődött. A szétküldés a rendelés beérkezésének sorrendjében történik. A

Minerva Naptárakat

a közönség megismerte, megszerette s keresi, úgy hogy azok árusítása nyugodt és biztos keresetet jelent.

Az 1930-as esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. Képes Családi Naptár
2. Petőfi Naptár
3. Gazdák Naptára
4. Jézus Szent Szíve Naptár
5. Szőlősgazdák Nagy Naptára
6. Vidám Naptár
7. Kis Naptár

Minden naptár más-más szövegű s más-más regény van mindegyikhez mellékelve.

Aki naptárakat akar árusítani, kérjen tőlünk ajánlatot.

Minerva-nyomda
Szubotica

KINTORNA

Falusi postamester (a faldoklőhöz): Mit lármázik így? Adjon fel inkább egy dringend táviratot a mentőkhöz! Egy szó két dinár!

*

— Azt halom, hogy meghalt a kedves nagybátyja.
— Igen.
— Azt is beszélük, hogy az utolsó pillanatig eszméletnél volt, sőt végrendeletet is.
— Arra nézve, hogy eszméletén volt-e, nem nyilatkozhatom, míg nem olvastam a végrendeletét.

*

Makszika még zsenge és harmatos csemeteszámba megy, de máris jeles üzletembernek ígérkezik. Oly otthonos a kereskedelmi szakkifejezések terén, akár egy felnőtt és többszörösen folszámolt kalmár.

— Papa, adjál nekem tíz dinárt mozira — kunyorról egyszer délben a kis kedves.

— No, ha jó lesz estig, akkor nem bánom, — egyezik bele a papa.

Ennyiben marad a dolog. Makszika egész délután jól, szakadatlanul jól viselkedik. Szavát sem hallani. Míg végre öt óra tájt megszólal:

— No, papa, jó vagyok már tíz dinárig?

*

A bíró így szól a vádlottnak:

— Nem értem, hogy verhette meg ennyire a feleségét?

— Nem? Nahát próbálja meg csak a bíró ur egy hétig a feleségemmel élni... Lefogadom, hogy megérti.

*

A sarkutazót meglátogatja a cipésze:

— Tessék megnézni ezt a csizmát. A hasonmása annak, amit tavaly adtam el önnek, mielőtt elindult az Északi Sarkra. Jó volt?

— Nagyszerű. A saroktól hetven mérföldnyire megettem...

*

A rendőr a tóparton rábukkant egy szenvedélyes halászra és rászól:

— Itt tilos a halászat! Azonnal dobja vissza azt a halat a vizbe!

— Pardon, ez az én saját halam. Csaláteknek hoztam...

*

Asszony (a férje balfülébe sugja): Fiacskám, adjál ezer dinárt.

Férj: Erre a fülemre nagyot hallok.

Asszony (a jobbfülébe sugja): Fiacskám, adjál kétezer dinárt.

Férj: Tudod mit? Eredj csak vissza az ezerdináros fülemhez.

*

A noviszadi baromfi kiállításon egy látogató megkérdezte az egyik kiállítótól:

— Miféle furcsa madár ez?

— Ez kérem szépen a postagalambnak és a papagájnak a keresztezése.

— És mire jó ez?

— A postagalamb, ha esetleg eltévedt az úton, mingyárt tud kérdezősködni.

*

— Barátom, ezen a szigeten minden nap földrengés volt!

— És te nem féltél?

— Ugy nézek én ki? Kijelentem neked, hogy a föld sokkal jobban remegett, mint én.

*

Két becskerei fiatalember találkozik a kávéházban.

— Képzeld — mondja az egyik — a Pista hatvanöt napig koplalt egyfolytában.

— Az lehetetlen. Hiszen csak negyvennégy nap volt a világrekord.

— Jó, de vedd figyelembe, hogy a becskerei koplalók hébe-hóba esznek is valamit.

Eladó teljesen új gépek és szerszámok:

kombinált lyukasziológép és bádóg emezelő, lyukasziológép, radiáfúrógép, oszlopos fúrógép, nagy teljesítményű hideg fűrés, gyorsfűrés, szerszám-élesítő-gép, Ajax-rugós kalapács.

Legmodernebb konstrukciójú gépek, erőüzemre berendezve!

É de 1615k forduljanak „547” a-ait a Jugosl. Rudolf Mosse céghez, Beograd

Szenta városához 2 kilométerre, a Tisza mellett, az úgynevezett „PÁNA-FÖLD”

81 kat. hold szántó

amelyből 2 hold szőlővel, 1 hold faistóval van beültetve, 1. osztályú ani-föld, szőlővel, h. r. n. n. k., valamint kertészetbe egyaránt alkalmas, gazdasági épületekkel együtt!

örökáron eladó

Értekezni lehet: Sztojánovity Milos tulajdonossal a helyszínen, vagy Sztojánovity pénzügyi tanácsnoknál a szlata-karjitsai vá osházán

Szőlővessző gyökeresített porbujtásos

egy zintén 2 éves 1 kolozot! erős gyökérezet el különböző fajok megrende hetők

Inguz Testvérek

királyhalmi szőlőgazdaságban

Posta- és táviradom: Palló-Supljak

Telefon nappal: Palló 3, éjjel: Subotica 6-27

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árák.

A Bácsmegeyi Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KAVÉHAZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Irodalmi szenzációk — olcsó kiadás!

Maurice Paleologue
világhírű, szenzációs naplója

A cár országa a nagy háboruban

(Kulisszatitkok, udvari intrikák, szerelmek)

Három kötet Ara 40 dinár

*

A legolcsóbb

Dickens

1. Twist Olivér

2. Karácsonyi ének — Nehéz idők

Egy-egy kötet tartós,
szép vászonkötésben Ara 20 dinár

Kaphatók

a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalában

Olesó árak! *Olesó árak!*
 Tekintse meg a **Schlager-féle kirakat**
ridikül-ujdonságait
 Utas-cikkekben nagy rakár! Subotica, Aleksandrova ul. 1.

Mindenkinek
hasznos és fontos

hogyan idegen nyelveket tökéletesen, könnyű és kellemes módon, a szabad idejében

„LINGAFON MÓDSZER“

segélyével tanuljon, amely elismert szaktekintélyek, tudósok és filozófusok találmánya. Ez a módszer az egész világon elterjedt és így nálunk is. Így módon tanult meg nyelveket számtalan, minden koru és állásu személy, de iskolák is a legnagyobb elragadtatással nyilatkoznak róla.

A tanítás gramofonlemezeken segélyével történik, amelyek bármely gramofonra alkalmazhatók. A lemezeken kívül illusztrált szövegek könyvek állnak rendelkezésére, minden nyelvre külön. A szöveg felőli mindazt, amire a mindennapi életben szükség van.

Annak igazolására, hogy miként tanulhat meg nyelvet ezeknek a lemezeknek segélyével, rendeljen meg egy szövegek könyvet azon a nyelven, amelyet meg akar tanulni, valamint annak a fordítását is és ezeknek alapján határozza el magát a szükséges lemezek megvételére. A könyv ára 35 dinár, ismeretetés ingyen. Az ismertetés részletesen tartalmazza a tanítás módját, valamint a lemezek árát és a fizetési feltételeket is. Ezek a könyvek a

The Linguaphone Institute, London
 kiadásában jelentek meg, amelynek jugoszláviai képviselője
M. ARONOVIC, BEOGRAD, Građanička 17 III., a Narodna Banka mellett.

Pál Béla
 cégbejegyzett bizományos
Bizományi fatelep Subotica,
 Daničičev (Palički) put 10. — Telefon 649.
 Allandó bizományi raktáron tart és legolcsóbban házhoz szállít:
apritott tűzifát, kokszt, szenet

Naponta
 garantált friss
 jug. tescheni
teavaj
 jug. sic.
 ementhali sajt
 grayer sajt
 parmasan sajt
 (reszelt való)
 valódi trappista
 (Maria stern)
 bánáti trappista la
 casino sajt
 francia roquefort
 eidami sajt
 kačkavalj
 ementhaler crem
 valódi sombori turó
 lipői turó
 erős turó
 növényisajt
 (Kränter Käse)
 kvargli
 édes tejjel
 reggeli sajt
 (Frühstückkäse)
 romadur sajt
 cameberg sajt
 desert sajt
 kajmak sajt
 Tiger, Jörg, Lido, Sokol
 és minden más
 bel- és külföldi
 sajtok kaphatók

Trišić Todor
 tejtermékek kereskedésében
 Subotica
 Strossmajerova 22. Halpisc

Előnyomdát
 legújabb rajzokkal, 1-a papíron
 legolcsóbban szállít
Bleier Armin
 előnyomda-berendezési gyára
 Senta, Sokolska ulica 5

AZ ÜZLET

részletesen tájékoztat
 a magyar üzleti világ
 eseményeiről.

Ingyenes

mutatványszámot
 küld a kiadóhivatal

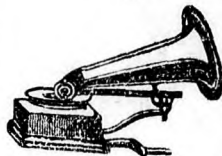
Budapest, VI., Andrássy-ut 29

EDISON BELL PENKALA

képviselőt

HIS MASTER'S VOICE, COLUMBIA

gramofonok

művész és
 tánclemezek
 Hosszu részletfizetésre

Deutsch Izidor
 Szubotica

**A MODERN
 NYELVTANULÁS
 NEM FÁRASZTÓ**

ellenkezőleg napról napra növekedik öröme, mert

amint megkezdte a
 tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok hálmazát adja, hanem gyakorlati módszerrel írta

VUJKOVICS MARICA
SZERB-MAGYAR
 nyelvtanát

Ara 30.- dinár

Kapható a Bácsmezei NAPLÓ könyvosztályában

Vidéki szállításnál 5 dinár portó

Rendkívüli ajánlat

Az esős időre ajánljuk Önnek is egy halbör-
 utánzat C. O. V.

Eső-börkörgallér

beszerzését. Sulya mindössze 110 gramm. Minde-
 nütt fényesen bevált, a nedvességet egyáltalán nem
 engedi át, könnyen összehajtható és így a zsebben
 is elfér. Rendkívül nagy ellenállóképességgel hord-
 ják esőben, hóban, kirándulásokon vagy sporthoz.

Reklámára külön kapucnival 70 dinár. Szállít-
 ás bérmentve, elvámolva utánvétellel. Két darab
 megrendelésnél 138 dinár.

A. MARIK, export, PRAHA XIII. Londýnska 57

Meg nem felelőt kicseréljük.
 A pontos címre ügyeljen.

SZOVJETOROSZORSZÁG TITKAI:

a bolsevista főváros képe elevenedik meg előttünk a szenidits
ILJA EHRENBURG regényében, a „Moszkvai sikátor“-ban.
 Ehrenburg az új orosz irógeneráció legjelentékenyebb alakja.
 Párizsban él, művei francia, német és orosz nyelven jelennek
 meg egyszerre. A MOSZKVAI SIKÁTOR egy zugucca életét
 írja le. Ott él Tanja, a „szovjetkisasszony“, aki az új szerelmi
 teóriák útvesztőjében majdnem a halálba téved. Pankrátov
 uzsorás, aki most a cservonecekot gyűjti, mint azelőtt a cári
 rubleket. Juzik, a püpos mozihegedűs, aki tolsztoji szeretet-
 tel öleli magához az egész odágot. Ehrenburg ismerteti és
 megkapó realizmussal ábrázolja a mai orosz életet, a moszk-
 vai lakóviszonyokat, a szovjetállamságot, az új rezsim hőseit
 és satalját. végül a gyermekek sorsát az orosz viharban.

AZ ÁLLAT IS ÉREZ, AZ ERDŐ IS ÉL

FELIX SALTEN új regényében, a „Bambi“-ban. **BAMBI** egy
 kis őz. Szemünk előtt játszódik le vidám gyermekkor. Sze-
 relme egy szép őz kisasszonnyal. Harcai az őz bakokkal és a
 legfélelmetesebb ellenséggel, az Emberrel, aki tüzet szór és
 akinek sápadt arcától retteg az erdő. A Bambi kedvenc
 könyve lesz mindenkinek, aki szereti a Természetet és megérti
 az állatvilágot. Az angol fordítás, amelyhez Galsworthy írt
 letkesedéstől áradó előszót óriási sikert aratott.

Pénzt ér! Vigyázat!

Beváltható a Bácsmezei Napló bárme-
 lyik bizományosánál

vagy postán is beküldhető a

Bácsmezei Napló kiadóhivatalába

Füzve 30 dinár, kötve 40 dinár,

de pénz helyett kötetenkint 10 di-
 nárt az utalvánnyal fizethet

UTALVÁNY

10 dinár

ILJA EHRENBURG
 A MOSZKVAI
 SIKÁTOR

UTALVÁNY

10 dinár

FELIX SALTEN:
 BAMBI

Ha gallérját, fényesen,
 fehéren és elegánsan
 akarja viselni, akkor
 küldje 459

PIUKOVIC
 gőzmosodába
 Subotica, Vilsonova ulica 16. sz

Simon és Bodnár

gépjavitóműhely, vas-
 és rézütdő
 Subotica, VI. kör Tol-
 stojeva ulica 27. szám
 (Kenyérgyár melletti utca)

Elvállalunk min-
 denféle mezőgaz-
 dasági gépjavitást
 és alkatrészek
 ujtását

vasból vagy bármely
 ötvözetből

Külön osztályunkon: autók,
 traktorok, gázmotorok, vala-
 mint az összes üzemek javítá-
 sát speciális szerelvényeink-
 ken szakemberrel garancia mellett
 végeztük

vas- és rézütdő-
 dénkben

A beküldött rajzok
 vagy minták után bár-
 milyen gépkatrézst a
 legolcsóbb áron készí-
 tünk
 Tel. 143 5899

Borcsapok
 dákók, billiárdgolyók,
 mandinergummik, er-
 nyők nagyban és kicsiny-
 ben

őzv. Gerber Jakabné
 műszerterálos üzletében
 Subotica, Bene Sudarevičeva 38

Ne vegyen tűzifát, kokszt és szenet addig, **Vujkovics J. és Társa cégtől**
 amíg nem kér ajánlatot **Jukičeva ul. 41** **Telefon 6-38**

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára
a diadalmas UFA ujdonság, a milliós költséggel
készült világattrakció

IVAN MOSJUKIN
BRIGITTE HELM
DITA PARLO
együttes fellépő

A VÉGZETES ASSZONY

(Manulesku)
2 részben. Mindkét rész egyszerre
METRO ZSURNAL
Események a világ minden részéről

LEVELEZÉS

»Komoly 25» jellegének levele van a kívánt helyen. Kérem, vegye át. 13720

Fekete masni. Kié a szép lelke, kedves mosolygása? Kié a gondolata, az ölése? Kié a homloka, téréde, a szája? Feleljen! Magának sohase hiányzik semmi? Lenne hova mennie? Inna három betűt? Sohase bánt többé? Hetek — hónapok. Szeretlek nagyon. 13716

HÁZASSÁG

Vagyonos hölgyek férjhezmennének, orvos, ügyvéd, mérnök, kereskedő, nagyiparos nőülne. Házassági ügyekben biztos sikerrel diszkretnen eljárók. Cím a kiadóban. 12932

FOGLALKOZÁS

Ügyvédjelölt szerb, magyar, német nyelven beszélő, nagy gyakorlattal, iródat önállóan vezet, ügyvédi irodát változtatná. Megkereséseket doctor iuris jellegre a kiadóba kér. 13740

Két jó munkás borbélyesgöd, ki a bubihajvágáshoz is ért, állást keres Kosaras, Pacsir. 13742

Pomoćnik kratke, pletene robe, koji zna cipele i šesire, da zna i auslago aranžirati, sa znanjem osim srpsko-hrvatskog jezika još i nemački i magjarski i to samo stariji, nikako mladji, neka upute svoje ponude na tt. Braća Glumac, Zemun. Nastup 1. januara 1930. 13734

Önálló levelező német, szerb, horvát nyelvtudással mérlegképes könyvelő, mellékfoglalkozást keres. Szives megkereséseket: R. F. Noviszad, postafiók 166. címre kér. 13730

Fafügynök kerestetik Jelentkezni Muesy pincében. 13640

Perfekt magyar gyors- és gépirő(nő), aki szerbül is beszélő állandó állást kaphat. Gyorsirással írt ajánlatokat a fizetési igény megjelölésével »Gyorsíró« jellegre a kiadói hivatalba kérjük küldeni. Csak olyanok pályázhatnak, akik percenként legalább 150 szót írnak s gyorsan gépelnek. Elfoglaltság 9—12-ig és ¼-től 8 óráig. 13574

Péktononost keresek bačkibrestováci pékműhelyembe. Bernhardt Valentin pékmeister. 13645

Perfekt gépirőkisasszonyt, aki magyarul és államnyelven tökéletesen tud, keressünk azonnali helyépre. — Részletes ajánlatokat »Ügyvédi iroda« jellegre a kiadóba kérünk. 13647

VÉTEL-ELADÁS

Gyógyszertár eladó a Dél-hánában. Leveleket »Patika« jellegre a kiadói hivatal továbbít. 13729

Házhelyeknek parcellázott buccái szőlő kapánként 6000 dina i másfélévi részletfizetésre eladó. Érdeklődni Zeljeznicka 3. 13712

Ford teherautó, 1½ tonnás, minden elfogadható áron eladó. Cím: Subotica, Ruzina ul. 7. 13702

Olcsó tarka bab kapható m/m számára. Érdeklődni 90. telefonszám. 13709

Szalagfűrészt és villanymotort keres megvételre Tóth faterlep, Bačka Topola. 13721

Cimbalom, jó állapotban, olcsón eladó. Krausz, Oszijek I., Kapucinska 21. 13719

Családi ház a beltér közelében megvételre kerestetik. Radio Reklam 13711

Eladó egy lánca föld, a Párhuzamos uton, Karsai mellett, háztelkeknek alkalmas. Érdeklődni dr. Magarašević irodában. 13651

Eladó 13 lánca elsőrendű szántóföld Pavlovcán, a bajmoki határban, Jakobcsics föld mellett. Érdeklődni lehet dr. Magarašević irodában. 13650

Meteor zománcozott nagy kályha, konyhaküvelés és asztal eladó. VI., Preradovićeve ulica 14. 13727

A békovai templom mellett parcellázás alá kerül föld kisebb és nagyobb tételekben. Érdeklődni Paje Kujundžićeva ulica 50. 13744

Mák Jánosné jömenetelű vendéglőjét Bačkogradistól más vállalkozás miatt eladja, esetleg iccsnek kiadja. 13735

Modern hálószoba

csontszinű, alig használt, képek, háztartási holmik, olcsón eladó. Zmaj Jovin trg 3. »Minerva« palota. 13526

Eladó őszi és tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű fajtiszta nemes gyümölcsfa, diszfa, diszcsereje és vadonc báró Tallián Tibor maria-telepi faiskolájában Nova Kanjiza, Bánát. Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld Nagy Mihály Antal, faiskola kezelő. A gyümölcsfák árát az árjegyzékben felüntetett 14 dinár helyett 12 dinárért számítjuk. 12648

Favorit-szik vizgyár Suboticián, nagy vevőkörrel eladó. Eladó továbbá egy koromsa házzal együtt a piactéren és a beltéren egy házfűszerüzlettel. Érdeklődni Rosnornél, Zmaj Jovina ul. 7. 13698

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagabb és elmaszó kézteszeresen szűlt. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívástól jellegű leveleket továbbítunk. Kérdőkördésekhez válaszbelég melléklendő

Tűzifa

Bűk, gyertyán és tölgy fevágva és házhoz szállítva
100 kg-ként 38— dinár

Kövez és a többi tűzifa emek a legolcsóbb napi áron; vaszonvétel nél nagy árkedvezmény

J. ETVEŠ
faterlep

Sava Tekelja (Hala) ut. 23.

I-a oltott mész

beocsni portland cement kovacszen és mindenfélé építési anyag olcsón beszerezhető

Illgen Károly-nál

I. kör., Sokoška ul. 17. Telefon 660. 154

Ház

Noviszad legforgalmasabb uccájában, lakással, nagy raktárakkal és pincékkel, kemény anyagból építve, eladó.

Az egész telep 3.500 m. nagyságu. Bővebbet Sztojkovics Djuranál, Noviszad, Kralja Petra ul. 25. 13676

Nemes GESZTENYE

legolcsóbb napi áron

Ceizler Károly cégnél
Subotica 13498

Olcsó árak Olcsó árak
Divatos Izléses
Tartós Elegáns

Allandó nagy raktár a legmodernebb szállítású épületben.
Különböző árak és feltételek.
Subotica,
Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Hálószoba, szép, masszív, alkáltozás miatt eladó. V., Miska Prád 20. 13545

Családi ház eladó. IV., Miodanovićeve ulica 18. 13690

Zenqora vadonatúj, elsőrangú gyártmány eladó. Megtekinthető naponta délelben 12—12 óráig. Cím a kiadóban. 13526

Jókarban levő használt ebédliobotur keresek megvételre. B. Marinkov, Srem-ski Karlovci. 13407

Gyapjucsalat kötődék részére minden minőségben és vastagságban azonnali és olcsón szállít Karl Prelog, Ljubljana, Gospodska ulica 3. 12128

20 lánca prima föld a békovai templom mellett eladó. Érdeklődni Paje Kujundžićeva ul. 50. 13698

7%-os Államkötvényeket és 2½%-os ratna steta kötvényeket vásárolunk. Suboticián Kereskedelmi és Iparbank (a vasúti parkkal szemben). 13391

Olcsóbb mint bárhol, csakis Földes Samu ruházatiüzében, Suboticián Rudics ucca gyümölcsiac. (saját ház). Férfi öltöny 360 dinártól, férfi télikabát 350 dinártól, gyermekruha 150 dinártól, női télikabát 325 dinártól, borkabát 850 dinártól, elegáns raglan 600 dinártól, plüssbéléses sálgaléros, rövid angol bunda 800 dinártól és városi bunda 1400 dinártól. Nagy választék felöltökben, trenccoktokban, utazóbundákban (kocsira, autóra) gyermek télikabátokban. Tessék meggyőződni. Ügyeljen a címre. 12298

Megvételre keresek 50—60 HP használt, feltétlenül jó állapotban levő szivógáz vagy Diesel-motort. Isa Nislić mlinar, Mladenovac (Srbija). 13612

20%-os koronabónok legjutányosabb áron vásárol Pučka Stadion, Osijek. 13623

Pianino, Rösler gyártmány, ebédli, Palisander, eladó. Cím a kiadóban. 13665

VÁROSI MOZI

Coltörök-vasárnap
Az ideai filmek gyöngye. Ufa program

ADIEU MASCOTTE

Gyönyörű vigjáték egy milliomos író és egy szegény modell között.
Főszereplők:
Lilian Harvey, I. o Sym Harry Halm
UFA FILM UJSÁG

Zephir-, Rekord- fa- és szántófelkészítő kályhák, Elitőtűzhelyek zománcozott, nikkelezett és fekete kivitelben kaphatók. Barzel vaskereskedés, Subotica. 10444

20%-os koronabónok eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük. Suboticián Kereskedelmi és Iparbank. (Vasúti parkkal szemben.) 13392

KÜLÖNFÉLE

Uj asztalosműhelyt nyitottam! Elvállalok minden szakmába vágó munkát, u. m. parkettázást, parkett interzia berakásokat. Kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását. Kaszás és Társa, Poštanska ulica 5. 13739

Különbefaragott uccai butorozott szoba kiadó. Petrogradska ulica 5. 13748

Észak- és Délamerika összes államainak jegyzéke minden odaútasra vonatkozó utbaigazítással most tíz dinárért kapható. Küldhető posta- vagy okmánybélvényekben Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9. Subotica. 13622

Kávék és vendéglősök figyelmébe! Takarékoság és egészségi szempontból jätök kártyáit vegyileg tisztítsa hatóságilag engedélyezett vállalatnál. Optima, Subotica, Tolstojeva 19. Kérjen felvilágosítást!

Uccai butorozott szoba kiadó Zmaj Jovin trg 5. a Bácsmegeyi Napló mellett. 13746

Ébavetítjük a legrovidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját. Állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés, líeno i mesno pravo stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 13674

Földekre, házakra, ékszerekre, értékpapirokra és egyéb értékes tárgyakra

pénz

olcsón kapható kedvező visszafizetési feltételek mellett. Kemény Banküzlet által Subotica, Miodanovićeve 3. 12866

Ujjonok! Szakavatott egyéni pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrovídlítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 13674

Fűzők, fűzőpótlók, orvosi haskötők a legszakoszerűbben, melltartók, készítését, tisztítását és javítását a legolcsóbban vállalja Dimitrijević Julka Subotica, Skotus Viatora ul. 10. a posta közelében. 13165

Szeplő és mindennemű arctisztatlanság ellen a legjobban bevált szer a Kovács-féle nagyenyedi arctisztos és borax szappan. Kapható mindenütt Főterakat Herez-drogéria, Subotica. 3101

Butorozott szoba konyhával azonnala kiadó. VII. Hadžićeva ul. 4. 13175

Blumit tyukszemírtő pár nap alatt gyökeresen eltünt minden tyukszemet és bőrkeményedést. Készíti Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben. 11070

Zászlók

tiszta gyapju tengerész-zászlószovalból, garantált fény-, eső- és viharmentes. Nagyban és kicsinyben. — **Winkler József,** Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen ajánlatot. 10079

Babaklinika, mindenféle babajavitást olcsón és azonnala elkészít. Pašićeva ul. 6. 13562

Grafológia és tenyérjárólás. Megérkezett külföldről a hírneves grafológus és tenyérjárólás San Z. Sanu, aki mindenkinél a kézvonásairól leolvassa évek szerint a múltat, jelent és jövőt. Ne mulassza el az alkalmat. Fogad mindennap, vasárnaponként és ünnepnapi is délelött 9—12, délután 2—8 óráig, Vilsonova ulica 11. szám, I. emelet. Csak néhány napig. 13662

Kávék és vendéglősök figyelmébe! Takarékoság és egészségi szempontból jätök kártyáit vegyileg tisztítsa hatóságilag engedélyezett vállalatnál. Optima, Subotica, Tolstojeva 19. Kérjen felvilágosítást!

Uccai butorozott szoba kiadó Zmaj Jovin trg 5. a Bácsmegeyi Napló mellett. 13746

Földekre, házakra, ékszerekre, értékpapirokra és egyéb értékes tárgyakra

Nyakkendő

fordítást vállal Fortuna nyakkendőipar. Ruff-palota.

PAPLANT

Suboticián csak PAPAN-IPARNÁL kaphat. 12408

Kétszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel december 1-re kiadó. Vukovićeve ul. 30. 13637

Vendéglő kiadó azonnala vagy eladó Molgunarason, jömeneteli, nagy táncteremmel, helyi joggal. Bergel Leó, Senta. 13653

Apróhirdetések Suboticián az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Rádió-Reklam irodájában, Univerzitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruházatiüzében, Gyümölcsiac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Beeskeren ottani fiókkiadóhivatalainkban, Velika Kikindán a »Napredak« könyvkereskedésben is eredeti áron feladhatók.